

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Petra Krejan

**ORGANIZIRANOST ŠTUDENTOV NA LOKALNI RAVNI
V OBLIKI ŠTUDENSKIH KLUBOV**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2008

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Petra Krejan

Mentorica: red. prof. dr. Zinka Kolarič

**ORGANIZIRANOST ŠTUDENTOV NA LOKALNI RAVNI
V OBLIKI ŠTUDENTSKIH KLUBOV**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2008

*Zahvaljujem se vsem,
ki so sodelovali pri nastanku naloge.*

Organiziranost študentov na lokalni ravni v obliki študentskih klubov

Študentje so od nekdaj veljali za mlade upornike, revolucionarje in temelj, na katerem stoji prihodnost. Skozi zgodovino so si priborili zakonsko priznano in urejeno organizirano podobo. Študentsko organiziranje v Sloveniji je posebnost v evropskem in svetovnem merilu; je institucija civilne družbe, ki zastopa interese študentske populacije v odnosu do vseh relevantnih akterjev. Velik pomen ima združevanje študentov v številnih lokalnih strukturah, kjer so si zagotovili svoje mesto v specifično urejenih organizacijah – študentskih klubih. Študentsko organiziranje na lokalni rani v obliki študentskih klubov za posamezna slovenska mesta pomeni boljši stik študentov z domačim okoljem in tako predstavlja enega izmed temeljnih stebrov razvoja občin, saj je dejavnik preprečevanja odliva mladih v prestolnico ali tujino, s čimer krepi želeni decentralizacijski razvoj naše države. V diplomskem delu sem predstavila delovanje lokalnega študentskega organiziranja, trud posameznikov, ki te vrste organizacij vodijo in probleme, s katerimi se pri svojem delovanju srečujejo; probleme, ki lahko dolgoročno pomenijo propad organiziranja študentov na najnižji ravni.

Ključne besede: študentski klub, dejavnost študentskih klubov, študentsko organiziranje, organizacija.

Students' organization on local level in form of Students' Clubs

Students have always been young rebels, revolutionaries and a foundation on which the future stands. Throughout the history students have obtained legally recognized and orderly organizational image. Students' organization in Slovenia is a peculiarity on European and World scale; it is an institution of civil society which represents interests of students' population in relation to all relevant actors. Students' incorporation has a great significance in numerous local structures where students have assured themselves a place in specifically arranged organizations – Student's Clubs. Students' organization on a local level in form of Students' Clubs results in a better correlation between students and domestic environment and represents one of the foundation stones for individual city and community development, it is a preventing factor of youth emigration to capital cities or abroad with which the desired decentralization development of our country is being invigorated. In diploma I have introduced activities of local students' organization, effort of individuals who manage the organization and problems they encounter involving their work; problems that in long-term could mean the downfall of students' organization on the lowest level.

Keywords: Students' Club, Students' club activities, students' organization, organization.

UVOD	9
1. TEORETIČNA IZHODIŠČA	12
1. 1 ORGANIZACIJA	12
1. 2 NEPRIDOBITNE ORGANIZACIJE	13
1. 3 TIPI NEPRIDOBITNIH ORGANIZACIJ	14
1. 4 VREDNOTE, POSLANSTVO IN VIZIJA NEPRIDOBITNIH ORGANIZACIJ	15
1. 5 RAZLIKE MED PRIDOBITNIMI IN NEPRIDOBITNIMI ORGANIZACIJAMI	16
1. 6 UPRAVNA ENOTA IN LOKALNA SKUPNOST	18
1. 7 KONCESIJA IN KONCESIJSKA DAJATEV POSREDOVANJA ZAČASNIH IN OBČASNIH DEL DIJAKOM IN ŠTUDENTOM	19
2. ŠTUDENSKO ORGANIZIRANJE V SLOVENIJI	21
2. 1 ZGODOVINA	21
2. 2 VREDNOTE, POSLANSTVO IN VIZIJA.....	23
2. 3 ŠTUDENSKO ORGANIZIRANJE V SLOVENIJI DANES	24
2. 4 PRAVNA PODLAGA.....	27
2. 5 FINANCIRANJE	28
3. LOKALNA OBLIKA ŠTUDENSKESKE ORGANIZIRANOSTI – ŠTUDENSKI KLUB	30
3. 1 USTANOVITEV IN TEMELJNI AKT	30
3. 2 ČLANSTVO IN INTERNA ORGANIZIRANOST	31
3. 3 CILJI IN PODROČJA DELOVANJA	34
3. 3. 1 PREGLED DELOVANJA ŠTUDENSKIH KLUBOV V LETU 2006	36
3. 4 NADZOR NAD DELOVANJEM	51
3. 5 FINANCIRANJE	52
3. 6 ZVEZA ŠTUDENSKIH KLUBOV SLOVENIJE	56
3. 6. 1 ČLANSTVO	57
3. 6. 2 INTERNA ORGANIZIRANOST.....	59
3. 6. 3 CILJI IN PODROČJA DELOVANJA	61
3. 6. 4 FINANCIRANJE	63
4. ANALIZA KLUBSKEGA DELOVANJA, KOT GA VIDIJO NJIHOVI PRESEDNICI	64

4. 1 NAMEN RAZISKAVE.....	64
4. 2 METODOLOGIJA IN IZVEDBA RAZISKAVE.....	64
4. 2. 1 SESTAVA IN STRUKTURA INTERVJUJA.....	64
4. 2. 2 ANALIZA INTERVJUJEV.....	65
4. 3 UGOTOVITVE ANALIZE.....	73
5. SKLEP.....	78
LITERATURA.....	80
INTERNETNI VIRI.....	81
PRAVNI VIRI.....	85
PRILOGE.....	86
PROLOGA A – Intervju za predsednike študentskih klubov s statusom ŠOLS.....	86

KAZALO GRAFOV

Graf 3.3.1.1: Organizirani kulturni dogodki.....	37
Graf 3.3.1.2: Obiskanost kulturnih dogodkov.....	38
Graf 3.3.1.3: Organizirani skupinski športni dogodki.....	39
Graf 3.3.1.4: Obiskanost skupinskih športnih dogodkov.....	40
Graf 3.3.1.5: Organizirani individualni športni dogodki.....	41
Graf 3.3.1.6: Obiskanost individualnih športnih dogodkov.....	41
Graf 3.3.1.7: Organizirani dogodki in akcije sociale in zdravstva.....	43
Graf 3.3.1.8: Obiskanost dogodkov in akcij sociale in zdravstva.....	43
Graf 3.3.1.9: Organizirani izobraževalni dogodki.....	44
Graf 3.3.1.10: Obiskanost izobraževalnih dogodkov.....	45
Graf 3.3.1.11: Organizirane dejavnosti druženja in zabave.....	46
Graf 3.3.1.12: Obiskanost druženja in zabave.....	46
Graf 3.3.1.13: Organizirani dogodki informiranja in komuniciranja.....	47
Graf 3.3.1.14: Obiskanost informiranja in komuniciranja.....	48
Graf 3.3.1.15: Organizirana založniška dejavnost.....	49
Graf 3.3.1.16: Organizirani dogodki po področjih.....	50
Graf 3.3.1.17: Obiskanost dogodkov po področjih.....	50

Graf 4.2.2.1: Vplivi na odločitev za aktivno sodelovanje v študentskem organiziranju	66
Graf 4.2.2.2: Najpogostejše težave v mandatu	67
Graf 4.2.2.3: Plačilo aktivistov v klubih.....	69
Graf 4.2.2.4: Struktura prihodkov študentskih klubov s statusom ŠOLS.....	70

KAZALO TABEL

Tabela 3.3.1.1: Kulturne dejavnosti po številu organiziranih dogodkov in številu obiskovalcev	37
Tabela 3.3.1.2: Skupinski športi po številu organiziranih dogodkov in obiskovalcev	39
Tabela 3.3.1.3: Individualni športi po številu organiziranih dogodkov in številu obiskovalcev	40
Tabela 3.3.1.4: Dejavnosti sociale in zdravstva po številu organiziranih dogodkov in številu obiskovalcev.....	42
Tabela 3.3.1.5: Izobraževalne dejavnosti po številu organiziranih dogodkov in številu obiskovalcev	44
Tabela 3.3.1.6: Dejavnosti druženja in zabave po številu organiziranih dogodkov in številu obiskovalcev.....	45
Tabela 3.3.1.7: Dejavnosti informiranja in komuniciranja po številu organiziranih dogodkov in številu obiskovalcev	47
Tabela 3.3.1.8: Založniška dejavnost.....	48
Tabela 3.3.1.9: Dogodki po področjih po številu organiziranih dogodkov in številu obiskovalcev	49
Tabela 4.2.2.1: Vplivi na odločitev za aktivno sodelovanje v študentskem organiziranju	65
Tabela 4.2.2.2: Najpogostejše težave v mandatu predsednikov	67
Tabela 4.2.2.3: Plačilo aktivistov v klubih	69
Tabela 4.2.2.4: Struktura prihodkov študentskih klubov s statusom ŠOLS	70

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC

KRATICA	POMEN
Pravilnik	Pravilnik o pogojih za opravljanje agencij za zaposlovanje
RS	Republika Slovenija
status ŠOLS	status študentske organizacije lokalne skupnosti
ŠOS	Študentska organizacija Slovenije
ŠOUM	Študentska organizacija Univerze v Mariboru
ŠOUP	Študentska organizacija Univerze na Primorskem
ŠOU v LJ	Študentska organizacija Univerze v Ljubljani
ZDru	Zakon o društvih
ZDU	Zakon o državni upravi
ZSkuS	Zakon o skupnosti študentov Slovenije
ZSMS	Zveza socialistične mladine Slovenije
Zveza ŠKIS	Zveza študentskih klubov Slovenije oziroma Svet študentskih klubov
ZZZPB	Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti

UVOD

Kritična zavest študentske mladine je bila osnova za nastajanje organiziranega združevanja študentov, ki se je skozi desetletja oblikovalo v institucijo civilne družbe in kot tako zastopa interese študentske populacije. S tem so nastale okoliščine, ki zahtevajo dobro organiziranje in urejen odnos med študentsko populacijo in drugimi akterji.

Danes študentsko organiziranje v Sloveniji deluje na štirih ravneh: na nacionalni v obliki Študentske organizacije Slovenije, univerzitetni, ki obstaja v obliki treh univerzitetnih študentskih organizacij, lokalni v obliki lokalnih študentskih klubov in na interesni ravni v obliki študentskih interesnih društev. Organizirano združevanje predstavlja študentom podlago za avtonomno nastopanje v družbi na različnih ravneh in tako omogoča zadovoljevanje potrebe po študentski neodvisnosti.

Predmet mojega raziskovanja so bili študentski klubi, katerih dejavnosti temeljijo na združevanju študentov v domačem okolju, s čimer predstavljajo enega izmed instrumentov preprečevanja odliva mladih v prestolnico ali tujino. Lokalno študentsko organiziranje je v Sloveniji močno razvito in predstavlja unikat v evropskem in svetovnem merilu. Zanimalo me je, kako študentski klubi delujejo, katere interese svojih članov zadovoljujejo in tudi problemi, s katerimi se pri svojem delovanju srečujejo.

Skozi diplomsko delo sem skušala potrditi oziroma zavrniti naslednje hipoteze:

- 1. Kljub temu, da imajo študentski klubi relativno dobro postavljene temelje za svoje delovanje, obstajajo problemi, ki so že močno načeli organiziranje študentov na lokalni ravni v obliki študentskih klubov.**
- 2. Dolgoročni obstoj študentskih klubov najbolj ogroža preveliko opiranje na njihov glavni vir financiranja – pravico do deleža iz koncesijske dajatve posredovanja začasnih in občasnih del dijakom in študentom.**

3. Delovanje študentov v organih študentskih klubov je pozitivnega pomena za njihovo prihodnost (je pozitivno neformalno delo, ki jim da neprecenljiva znanja in izkušnje).

Raziskovanja sem se lotila s pomočjo različnih raziskovalnih metod. Zaradi lažjega razumevanja in narave dela sem nalogo razdelila na štiri dele, med katerimi so prvi trije teoretični, zadnji pa je empirični:

V prvem teoretičnem delu, ki obsega teoretična izhodišča, sem uporabila neempirične metode raziskovanja. Tu sem se lotila zbiranja, analiziranja in interpretacije predvsem sekundarnih virov (knjig, člankov ipd.) in tako ugotavljala temeljne značilnosti nepridobitnih organizacij, med katerimi so tudi študentski klubi. Poleg tega sem opredelila pojem upravne enote, lokalne skupnosti in koncesije oziroma koncesijske dajatve, ki se tiče financiranja študentskih klubov.

Drugi in tretji del sem namenila predstavitvi temeljev študentskega organiziranja, ki so do sedaj omogočali relativno nemoteno delovanje.

V drugem delu sem povzela najpomembnejše mejnike razvoja študentskega organiziranja v Sloveniji skozi zgodovino in opisala študentsko organiziranje, kakršnega poznamo danes. Predstavila sem krovno organizacijo študentov v Sloveniji in njihovo univerzitetno organiziranje, vendar sem v slednjem navedla le glavne značilnosti. V okviru Študentske organizacije Slovenije sem na kratko opredelila njeno interno ureditev, saj je pomembna zaradi interne urejenosti študentskih klubov, medtem ko je pri univerzitetnem organiziranju študentov nisem opisovala, saj ni neposredne povezanosti univerzitetne in lokalne organiziranosti študentov. V tem delu sem zbirala, analizirala in interpretirala tako primarne (zakone, statute oziroma ustanovitvene akte, pravilnike, pogodbe in druge dokumente, ki so relevantni na področju študentskega organiziranja) kot sekundarne vire (članke, informatorje, internetne vire ipd.).

Tretji del naloge temelji na teoretični predstavitvi lokalnega študentskega organiziranja, ki je predmet mojega raziskovanja. S pomočjo podatkov, ki so bili zbrani v okviru raziskave zveze lokalnih študentskih organizacij, sem predstavila

delovanje študentskih klubov in s tem interese študentov, ki jih študentski klub zadovoljuje. Sledi tudi kratka predstavitev delovanja same zveze lokalnih študentskih organizacij, ki ima v življenju lokalnega študentskega organiziranja pomembno vlogo združevanja in pomoči. Tudi v tem delu sem zbirala, analizirala in interpretirala primarne in sekundarne vire.

Četrty del diplomske naloge je empirični. Vsebuje podatke, ki sem jih pridobila s pomočjo raziskovalne metode v obliki intervjuja. Z analizo podatkov sem dobila konkretne odgovore na svoja zastavljena vprašanja, ki so mi pokazali realno sliko študentskega organiziranja na lokalni ravni in probleme, s katerimi se sooča. Prav tako so mi pridobljeni podatki pokazali, kakšen pomen ima aktivno delovanje študentov v študentskem klubu za njih same.

V veliko pomoč pri izdelavi diplomske naloge so mi bile izkušnje, ki sem jih pridobila v domačem študentskem klubu, kjer sem vsa študentska leta sodelovala pri izvajanju projektov in v samem delovanju kluba, kot članica kluba in kasneje upravnega odbora, kamor sem pristopila zaradi zanimanja za problematiko študentskih klubov.

1. TEORETIČNA IZHODIŠČA

1. 1 ORGANIZACIJA

Velik pomen v mojem diplomskem delu, prav tako kot v sodobni družbi, ima pojem organizacije, ki kljub številni literaturi (ali pa ravno zaradi tega) še vedno ni enosmiselno opredeljen. Različni avtorji poimenujejo organizacijo zelo različno, čeprav ima večina njih enako izhodišče, namreč da je »organizacija zavestna dejavnost, ki se izvaja in vzdržuje z voljo ljudi, da bi se ustvarjala celota iz množičnosti« (Ivanko 2000, 13).

»Človek ima koristi in pripada organizaciji celo svoje življenje, od rojstva do smrti, saj vsa svoja delovna in življenjska vprašanja rešuje skupaj z drugimi ljudmi – se pravi, organizirano« (Novak in Sikavica 1991, 2), iz česar izhaja, da so organizacije organizirana razmerja med ljudmi.

Številni organizacijski teoretiki pojmujejo organizacijo tudi kot stanje, kot rezultat zavestne človekove dejavnosti, kot rezultat organiziranja. Beseda organizacija v tem kontekstu označuje končni rezultat človekovega vplivanja na ustvarjanje nove, za življenje sposobne celote, torej nove celote, ki v določenih razmerah živi svoje življenje in opravlja svoje funkcije, ki se razlikujejo od funkcij njenih samostojnih organov. V tem smislu govorimo, da so organizacije tudi podjetje, tudi država, društvo ekonomistov idr. (Ivanko 2000, 16).

Kot ugotavlja Kavčič (1991, 15) »organizacija omogoča posamezniku oziroma skupini posameznikov, da opravljajo naloge in dosegajo cilje, ki jih kot posamezniki ali neorganizirana skupina ne bi mogli. Organizirani posamezniki zmorejo več kot neorganizirani. Organizirane skupine so močnejše kot neorganizirane. Zato organizacijo definira tudi kot sredstvo ali orodje za doseganje ciljev, ki so neorganiziranim posameznikom ali skupinam nedosegljivi«.

Iz številnih opredelitev sem ugotovila, da gre pri organizaciji vedno za sodelovanje več ljudi, ki imajo skupne interese, organizacija pa je način njihovega sodelovanja in

uresničevanja interesov. Organizacije je mogoče razlikovati po mnogih merilih. Najsplošnejši merili sta donosnost organizacije in njen ekonomski namen poslovanja, kjer gre za namen ustvarjanja dobička. Na tej podlagi poznamo pridobitne organizacije, kjer je temeljni namen ustvarjanje dobička in s tem povečevanje premoženja lastnikov ter nepridobitne organizacije, kjer temeljni namen ni ustvarjanje dobička, ki bi povečeval premoženje lastnikov (Tavčar 2005). Predmet diplomskega dela je točno določen tip nepridobitnih organizacij. Pa si najprej pogledjmo značilnosti nepridobitnih organizacij nasploh.

1. 2 NEPRIDOBITNE ORGANIZACIJE

V sodobnem svetu zavzemajo nepridobitne organizacije ob pridobitnih vse bolj pomembno mesto. V literaturi so označene z različnimi imeni: nepridobitne, neprofitne, prostovoljne, nevladne, neodvisne, civilno – družbene organizacije, tretji sektor idr. (v diplomskem delu uporabljam izraz nepridobitne). So skupni pojem za vso javno upravo, za družbene dejavnosti in za prostovoljne organizacije, katerih cilj poslovanja ni pridobivanje dobička.

»Nepridobitne organizacije so kot pridobitne organizacije instrumenti za doseganje ciljev, ciljna združba sodelavcev in srečevališče interesov udeležencev – vseh tistih, ki imajo pomembne interese v stanju in delovanju organizacije« (Trunk Širca in Tavčar 1998, 2). Glede temeljnega namena nepridobitnih organizacij so si vsi avtorji enotni: urejenost nepridobitne organizacije podpira doseganje nepridobitnih ciljev, kar pa ne pomeni, da nepridobitne organizacije ne ustvarjajo dobička. Kolarič (2002, 29) pravi, da proces povečevanja dobička poteka tudi v nepridobitnih organizacijah, vendar to ni osnovni cilj in zato ne sme biti v funkciji individualnega interesa lastnikov oziroma upravljavcev nepridobitnih organizacij. Nepridobitne organizacije so za oskrbovanje s sredstvi odvisne od številnih udeležencev, ki vsaj posredno vplivajo tudi na notranjo urejenost, prav zato pa se pogosto prilagajajo oziroma celo podrejajo strukturnim značilnostim teh udeležencev.

Nepridobitne organizacije so največkrat storitvene, tako poteka del izvajanja v navzočnosti uporabnikov, del pa v infrastrukturi uporabnikov. Sama urejenost je mnogokrat manj formalizirana in obvezujoča. Nepridobitne organizacije zadovoljujejo

pretežno le interese svojih članov, med katerimi je pogosto velika stopnja medsebojnega sodelovanja, vertikalna členjenost pa je ohlapna.

Status in delovanje nepridobitnih organizacij je v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju: RS) predpisano z zakoni za delovanje posamezne oblike organizacije (Zakon o gospodarskih družbah, Zakon o zavodih, Zakon o ustanovah in Zakon o društvih) (Hrovatin 2002).

1. 3 TIPI NEPRIDOBITNIH ORGANIZACIJ

Področje nepridobitnih organizacij je možno razvrstiti na več načinov, kar je odvisno od razločevalnih kriterijev. Zinka Kolarič je za merilo identifikacije različnih tipov organizacij določila štiri kriterije (Kolarič 1994, 110–112):

1. **Kriterij ciljev, namenov in poslanstva organizacij** je najsplošnejši kriterij in meri temeljni smisel obstoja entitete. Po tem kriteriju lahko vse organizacije razdelimo na *pridobitne* in *nepridobitne*. Pridobitne so tiste, ki so namenjene povečevanju dobička. Nepridobitne pa z opravljanjem javnih storitev in proizvodnjo javnih dobrin služijo javnemu dobru. »Javno dobro je po uveljavljenem stališču pravne doktrine stvar, ki jo pod enakimi pogoji, določenimi z zakonom ali prepisom lokalne skupnosti, lahko uporablja vsakdo. To na drug način povedano pomeni, da ne sme nihče – tudi lastnik stvari ne – onemogočati ali ovirati drugim uporabe javnega dobra« (Ude 1994, 123).

2. **Kriterij ustanovitelja (lastnika)** opredeljuje lastništvo nepridobitnih organizacij. Na eni strani so tiste, ki so ustanovljene s strani države (*vladne/javne*) in tiste, ki so ustanovljene s strani fizičnih in pravnih oseb (*nevladne/zasebne*).

- *Javne (vladne) nepridobitne organizacije* so organizacije, ki so ustanovljene s strani javnih avtoritet, na lokalni, regionalni, nacionalni in nadnacionalni ravni in služijo javnemu interesu. Javne avtoritete so po načelu demokratičnosti rezultat volilnih odločitev večine državljanov. Javne avtoritete definirajo ravnanja in cilje, ki so v javnem interesu in jih uresničujejo skozi svoje organizacije (javne šole, vrtci, javna podjetja).

- *Zasebne (nevladne) nepridobitne organizacije* so organizacije, ki so ustanovljene s strani fizičnih in pravnih oseb in služijo tako javnemu kot tudi

skupnemu interesu (članom določenih skupin). Pri zasebnih nepridobitnih organizacijah lahko država naroči uresničevanje ciljev, ki so v javnem interesu; država takim organizacijam zagotovi posebno koncesijsko pogodbo. Obstaja pa tudi možnost, da zasebne organizacije same uresničujejo te cilje. Pri tem jih javne avtoritete podpirajo z davčnimi olajšavami in drugimi ugodnostmi, vendar pa morajo te organizacije dobiček vložiti nazaj v lastno dejavnost in ga ne smejo izplačati lastnikom oziroma upraviteljem organizacije.

3. **Kriterij izvajalca dejavnosti:** vse nevladne nepridobitne organizacije razdelimo na *profesionalne* (dejavnosti se izvajajo v celoti z zaposlenimi v organizaciji), *volonterske* (dejavnosti se izvajajo s prostovoljci) in *mešane* (dejavnosti se izvajajo z zaposlenimi in s prostovoljci).

4. **Kriterij ciljne skupine oz. klientov (uporabnikov):** nepridobitne organizacije lahko delujejo v korist vseh članov družbe – v javno korist (storitveni servisi, fundacije, zagovorniške organizacije, ...) ali pa v korist članov posamezne skupine (članski klubi, sindikati, politične stranke, ...).

Kriterijev, na podlagi katerih bi lahko razvrščali nepridobitne organizacije, je še veliko več. Različni avtorji namreč razvrščajo organizacije na podlagi različnih lastnosti. Na podlagi kriterijev, ki jih je določila Zinka Kolarič, lahko študentske klube identificiramo kot zasebne nepridobitne organizacije, ki so ustanovljene s strani fizičnih oseb in služijo interesom svojih članov.

1. 4 VREDNOTE, POSLANSTVO IN VIZIJA NEPRIDOBITNIH ORGANIZACIJ

Vrednote, poslanstvo in vizija so »korenine in kompas vseh organizacij«, kot pravi Musek Lešnik (2003, 49). Avtor opredeli vrednote kot »prepričanja o tem, kaj organizacija in njeni posamezniki cenijo, vrednotijo kot pozitivno, zaželeno in vredno truda. So temelji, ki določajo, kako bodo organizacija in njeni člani izpolnjevali svoje poslanstvo in sledili svoji viziji« (Musek Lešnik 2003, 49).

Poslanstvo omenjeni avtor definira kot namen oziroma smisel obstoja organizacije (Musek Lešnik 2003, 49). Po Kolaričevi je glavni namen obstoja nepridobitnih organizacij delovanje v splošne družbene interese, ki obsegajo vse tiste dejavnosti, ki koristijo vsem, ne glede na to, ali so v njih voljni ali zmožni sodelovati. Te splošne

družbene interese po principu demokratičnosti na eni strani uresničuje država kot javni interes, na drugi pa državljani kot skupni interes, ki so dopolnitev uresničevanja javnih interesov, saj so le-ti opredeljeni kot interesi večine, zanemarjeni pa so interesi manjšine. Bistvo nepridobitnih organizacij je njena socialna dimenzija, iz koriščenja njenih storitev pa ni mogoče vnaprej nikogar izključiti (Kolarič in drugi 2002, 10–13).

S poslanstvom torej opišemo organizacijo, njene značilnosti, storitve, temeljno filozofijo in cilje. »Vendar je šele vizija tista, ki nam narekuje, kaj želimo doseči, kakšni so predvideni cilji; predstavlja nam idealizirano prihodnjo podobo. Pomembno je, da se z vizijo poenotijo tako organizacija kot zaposleni« (Musek Lešnik 2003, 49–55), saj je to tisti glavni motivacijski element poslanstva. Prav na tem mestu se v sektorju nepridobitnih organizacij pojavi problem, saj so mandati vodilnih v večini primerov časovno omejeni in tako ne čutijo potrebe po ustvarjanju vizije, saj bi se najverjetneje uresničevala šele pod drugim vodstvom, ki bi pobralo zasluge in hvalo. Tavčar pa opozarja še na drug problem, ki se tiče vizije nepridobitne organizacije. Te organizacije delujejo na preseku več družbenih podsistemov, sledijo številnim, tudi nasprotujočim smotrom in ciljem ter se morajo za voljo preživetja podrežati različnim logikam delovanja. Poudarja, da morajo vodilni ta nasprotja uravnotežiti. Problematično je tudi pojavljanje osebnih interesov vodilnih v nepridobitnih organizacijah, kar lahko negativno vpliva na javno podobo organizacije (Tavčar 2005).

1. 5 RAZLIKE MED PRIDOBITNIMI IN NEPRIDOBITNIMI ORGANIZACIJAMI

Zaradi lažjega razumevanja delovanja nepridobitnih organizacij sem opredelila osnovne razlike med pridobitnimi in nepridobitnimi organizacijami.

Najočitnejši vidik razločevanja je njihovo *poslanstvo*, iz katerega izhajajo cilji in nameni organizacij. Poslanstvo nepridobitnih organizacij sem opredelila v poglavju o vrednotah, poslanstvu in viziji nepridobitnih organizacij, kjer sem ugotovila, da so te vrste organizacij ustanovljene za doseganje nepridobitnih namenov in ciljev. V primeru, da v poslovanju ustvarijo dobiček, ga obvezno vložijo v nadaljnje poslovanje, ne smejo pa ga izplačati lastnikom ali ustanoviteljem (Tavčar 2005).

Poslanstvo pridobitnih organizacij pa je ustvarjanje dodane vrednosti, merjene z dobičkom, saj obstajajo in delujejo zato, da vanje vloženi kapital prinaša dobiček, ki dolgoročno povečuje premoženje lastnikov.

Iz razlike v poslanstvu izhaja razlika v merjenju *uspešnosti* organizacij. Temeljna mera uspešnosti pridobitne organizacije je donosnost sredstev in donosnost kapitala in v primeru, da podjetje ni uspešno, se to kaže v nizki donosnosti. Tudi uspešnost nepridobitne organizacije je vezana na njeno poslanstvo, katerega končni cilj je zadovoljevanje določenih potreb določene skupine ljudi in ne donosnost. Merjenje uspešnosti nepridobitne organizacije je tako težje kot v pridobitni, saj so navadno cilji v nepridobitnih organizacijah postavljeni preveč splošno.

Strategija trženja se pri pridobitni organizaciji konča s prodajo storitve ali izdelka, proces gre od proizvoda ali storitve k uporabniku, pri nepridobitni obratno. Uporabnik postane sodelavec storitve izvajalca in tako storitev soustvarja, namesto, da bi bil le njen pasivni prejemnik. Trženje nepridobitnih organizacij mora načeloma prispevati k večji stopnji prepoznavnosti in zavedanja o obstoju organizacije, k širjenju njene kulture in poslanstva med uporabniki.

Učinkovitost pridobitne organizacije pomeni izvajanje dejavnosti, ki jim prinaša čim večji dobiček s čim nižjimi stroški. Nepridobitna organizacija se mora zaradi omejenih in nestabilnih virov financiranja bolj posvetiti učinkovitosti. Isti rezultat lahko namreč doseže, če se odloči za zniževanje stroškov z boljšo organizacijo dela, večjo profesionalizacijo in pridobivanjem strokovnih kadrov in z boljšo kontrolo stroškov, namesto da napore usmerja v pridobivanje dodatnih finančnih virov. Ena izmed uspešnih strategij za povečevanje učinkovitosti delovanja je tudi večja komercializacija delovanja organizacije (Hrovatin 2002, 71–87).

Na tem mestu lahko omenim tudi razlike v *vodenju*, katero je v nepridobitnih organizacijah pogosto težje, zaradi njegove posrednosti, ki je posledica vpletenosti javnosti in članov organizacije v odločanje. V pridobitnih je vodenje neposredno, kar pomeni, da javnost nima vpliva na odločitve.

Ameriški teoretiki Smith, Baldwin in White vidijo kot glavni razločevalni znak med pridobitnimi in nepridobitnimi organizacijami *prostovoljnost udejstvovanja*. Nepridobitna organizacija je zanje kolektivna oblika prostovoljnega povezovanja in sodelovanja posameznikov (Trunk Širca in Tavčar 1998, 3).

Naj bo organizacija pridobitna ali nepridobitna, v obeh primerih je instrument za doseganje ciljev in interesov udeležencev. Jelovac (2002, 12) pravi, da je »vseeno, ali gre za industrijsko podjetje ali zavod, z obema je treba upravljati po takšnih načelih in modelih, ki pripeljejo do tega, da organizacije ne delujejo samo zato, da bi preživele, temveč da bi uresničevale cilje in namene, zaradi katerih so bile ustanovljene«. Tako ene kot druge organizacije potrebujejo za svoje delovanje materialna in nematerialna sredstva in del teh sredstev morajo usmerjati v ustvarjanje novih temeljnih zmogljivosti za uspešno delovanje v prihodnje.

1. 6 UPRAVNA ENOTA IN LOKALNA SKUPNOST

Študentski klubi so organizirani po upravnih enotah (več o tem v poglavju o študentskih klubih). Na podlagi Zakona o državni upravi (v nadaljevanju: ZDU) je v Sloveniji 58 upravnih enot, ki so samostojne organizacijske enote. »Praviloma območje upravne enote obsega območje ene ali več lokalnih skupnosti« (ZDU, 43. čl.).

Pri opredeljevanju pojma organizacij sem ugotovila, da se človek v svojem življenju povezuje v skupine z drugimi ljudmi, s katerimi tvori družbene skupine. Nastanejo t.i. interesne skupine, ki temeljijo na skupnih interesih določenih ljudi. Lokalna skupnost je potemtakem posebna oblika organiziranosti, kjer »gre za naravno skupnost, ki nastane na posameznem ožjem ozemlju kot posledica nujnosti uresničevanja določenih skupnih interesov ljudi, pogojenih s skupnim bivanjem na tem območju« (Vlaj 2001, 20). Torej so bistveni elementi lokalne skupnosti: določen teritorij, ljudje, naseljeni na tem teritoriju, potrebe teh ljudi, dejavnosti za zadovoljevanje teh potreb ter zavest ljudi o skupnosti, ki ji pripadajo« (Šmidovnik 1995, 17). Lokalna skupnost predstavlja določeno medsebojno razmerje teh elementov, določeno ureditev in strukturo (Šmidovnik 1995, 23).

Svoje mesto v lokalnih strukturah imajo tudi študentski klubi, ki predstavljajo enega izmed ključnih stebrov pri ustvarjanju in življenju številnih lokalnih skupnosti na študentski ravni, saj zagotavljajo dejavnosti zadovoljevanja študentskih interesov.

1. 7 KONCESIJA IN KONCESIJSKA DAJATEV POSREDOVANJA ZAČASNIH IN OBČASNIH DEL DIJAKOM IN ŠTUDENTOM

Termin koncesije se nanaša na specifičen odnos med državo kot dajalcem koncesije oziroma dovoljenja (država je koncedent) in civilnopravno osebo (pravno ali fizično), ki dobi koncesijo (je koncesionar). Med koncedentom in koncesionarjem se sklene koncesijska pogodba, s katero uredita medsebojno koncesijsko razmerje. V koncesijski pogodbi natančno piše, kaj in koliko ter pod kakšnimi pogoji, tistega, kar je v javnem interesu, bo koncesionar uresničil. V to razmerje stopajo različni udeleženci oziroma različne organizacije (pridobitne in nepridobitne), in sicer javne in zasebne. Država prenese storitve, ki so v javnem interesu v zasebno sfero, tako da pri zasebnih nepridobitnih organizacijah naroči uresničevanje ciljev, ki so v javnem interesu (Kolarič v Jelovac 2002). Koncesionarji so neprestano pod državno kontrolo.

Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (v nadaljevanju: ZZZPB) določa, da lahko vlada RS oziroma ministrstvo, pristojno za delo, družino in socialne zadeve s pogodbo o koncesiji pooblasti študentski servis, ki izpolnjuje določene pogoje, da izvaja strokovne naloge posredovanja dela in zaposlitve ter posredovanje dela študentom in dijakom (ZZZPB, 6. čl.). Študentski servisi so tako na podlagi koncesijske pogodbe agencije za izvajanje dejavnosti posredovanja del, ki vključujejo tudi začasna in občasna dela dijakov in študentov. Dejavnost posredovanja občasnih in začasnih del dijakom in študentom ureja Pravilnik o pogojih za opravljanje agencij za zaposlovanje (v nadaljevanju: Pravilnik). Študentski servisi zaračunavajo naročnikom del, poleg dijakovega ali študentovega zaslužka tudi koncesijsko dajatev v višini 12 odstotkov¹ na dijakov ali študentov zaslužek. S

¹ 12% koncesijske dajatve se deli: 4,5 % Študentski organizaciji Slovenije, 3 % se vloži v javni sklad za štipendije, 4,5 % ostane študentskemu servisu. Poleg 12 % koncesijske dajatve študentski servis naročnikom del zaračunava tudi 2 % dodatne koncesijske dajatve, ki se nakazuje v državni proračun

koncesijsko pogodbo je določeno, komu in kako mora študentski servis kot agencija odvajati razliko med prihodkom od koncesijske dejavnosti in priznanimi stroški za posredovanje dela za dijake in študente. Del prihodkov od koncesijske dejavnosti morajo po pogodbi odvajati med drugim tudi Študentski organizaciji Slovenije (v nadaljevanju: ŠOS). Pridobljena sredstva deli ŠOS med svoje organizacijske oblike, ki so kot prejemniki sredstev vpisani v register organizacijskih oblik ŠOS, po posebnem ključu, ki ga določa Študentska ustava (o pravici do deleža koncesijske dajatve posredovanja začasnih in občasnih del dijakom in študentom podrobneje govorim v poglavju o financiranju študentskih organizacij).

in je namenjena za izgradnjo študentskih domov ter za izboljšanje študijskih pogojev na univerzah (Modri študentski servis 2008).

2. ŠTUDENSKO ORGANIZIRANJE V SLOVENIJI

2. 1 ZGODOVINA

Študentsko organiziranje v Sloveniji je skozi zgodovino doživljalo vzpone in padce. Močna študentska organizacija naj bi bila institucija civilne družbe in naj bi kot taka nastopala v vlogi korektiva celotni politični sferi.

Prizadevanja za enotno združenje študentov so se pričela po drugi svetovni vojni, v petdesetih, z organiziranjem študentov na univerzah v skupnosti študentov s statusi pravnih oseb. Skupnosti so imele lastne programe in koncepte dela. Član skupnosti je bil vsak redni študent. Konec šestdesetih so se začeli konflikti med študentsko mladino in družbo zaostrovati, svoj vrh so doživeli v študentskih gibanjih (Nastran Ule 1996, 21). Vzroke za študentska gibanja Habermas išče v ugodnih življenjskih izkustvih takratne študentske populacije, ki so jim dopuščala več osebne avtonomije, več spontanosti, iskanje novega smisla in vrednot (Ule 1999, 246). Sedemdeseta leta so bila v znamenju ideoloških pritiskov na mlade, še posebej študente. Doživeli so zaton na političnem, socialnem in kulturnem področju ter se tako umaknili v pasivnost. Univerza je izgubila svojo avtonomijo in se prisilno podredila političnim institucijam. Sodelovanje študentov v fakultetnih organih je bilo le navidezno. Odvijali so se procesi proti študentskim aktivistom, med drugim tudi pritisk na Radio Študent in takratni študentski časopis Tribuno, vendar sta oba preživela viharo obdobje. Leta 1974 je bila na 9. kongresu Zveze mladine Jugoslavije ustanovljena nova enotna študentska in mladinska organizacija - Zveza socialistične mladine Jugoslavije, katere sestavni del je bila tudi Zveza socialistične mladine Slovenije (v nadaljevanju: ZSMS). Kljub združitvi v enotno mladinsko organizacijo so si študentje ves čas prizadevali za organiziranje lastne organizacije. Leta 1975 je bila ustanovljena druga slovenska Univerza – Univerza v Mariboru. Na 13. kongresu ZSMS leta 1989 so študentje končno dobili svojo stanovsko organizacijo na področju Univerz. Nastali sta dve samostojni študentski organizaciji obeh slovenskih Univerz. Začelo se je novo obdobje slovenske študentske organiziranosti. Študentje so na mariborski in ljubljanski univerzi izpeljali tajne in neposredne volitve v študentska predstavniška organa – študentski skupščini. Mariborska in ljubljanska

študentska skupščina sta sprejeli akt o ustanovitvi Študentske organizacije Univerze v Mariboru (v nadaljevanju: ŠOUM) in Študentske organizacije Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju: ŠOU v LJ). Zaradi neurejenosti pravnega statusa študentskih organizacij in zaradi zagotovitve prihodkov od koncesijskih dajatev študentskih servisov je bilo potrebno postaviti nove temelje študentskega organiziranja. Tako se je zahteva po samoupravni skupnosti² študentov Slovenije uresničila leta 1994 s sprejetjem Zakona o skupnosti študentov Slovenije (v nadaljevanju: ZSkus) (ŠOUM 2008).

Vzporedno s prizadevanji za enotno združenje študentov so se razvijali tudi lokalni študentski klubi. Eden izmed najstarejših, Klub prekmurskih študentov, je bil ustanovljen že v tridesetih letih prejšnjega stoletja (Almanah 2007). V šestdesetih letih so bili ustanovljeni: Klub koroških študentov, Klub posavskih študentov, Notranjski študentski klub in Laški akademski klub. V sedemdesetih so jim sledili Klub študentov Ilirska Bistrica, Klub študentov Sežana in Klub tolminskih študentov. V osemdesetih in devetdesetih so bili ustanovljeni: Klub študentov Poljanske doline, Klub študentov Selške doline, Klub študentov Dravinjske doline in Klub goriških študentov (Almanah 2005). Devetdeseta so prinesla še večje število novo ustanovljenih klubov. Njihovo delovanje se je z letom 1999 olajšalo, k čemur je pomagal tega leta sprejet Pravilnik, ki določa, da so študentski servisi dolžni dajati del koncesijske dajatve Študentski organizaciji Slovenije; pravico do deleža koncesijske dajatve imajo tudi študentski klubi, ki izpolnjujejo določene pogoje.

Na začetku so študentski klubi delovali bolj ali manj neformalno. Dolgoročni obstanek jim je zagotovilo mesto enakopravnega sogovornika pri oblikovanju stališč, ki sta jih do tedaj državi in državnim institucijam predstavljali univerzitetni študentski organizaciji. Vključitev študentskih klubov v študentske organe odločanja je bil zato ključen korak za njihov obstoj. V nasprotnem primeru bi bili odrezani tako od bistvenih informacij in vzvodov odločanja kot od dela koncesijskih dajatev. Študentski klubi so si priskrbeli dovolj veliko stopnjo varnosti in avtonomnosti na najnižji, lokalni ravni in si tako ustvarili temelje za sodelovanje na višji, nacionalni

² Ustanovitev samoupravne skupnosti študentov je pomenila prenos državne pristojnosti urejanja pravil študentske organiziranosti na študente.

ravni. Pri študentski vladi je bila na pobudo klubov ustanovljena regionalna pisarna, katera je imela namen povezati obstoječe študentske klube in nuditi pomoč pri ustanavljanju novih. Delovanje regionalne pisarne in posameznikov iz klubov v študentskih organih v študentskem parlamentu, vse večja zavzetost klubov za sodelovanje pri oblikovanju in sprejemanju ZSkus in sodelovanje lokalnih klubov kot enakopravnih sogovornikov pri pisanju Študentske ustave, je postavljalo temelje za kasnejšo ustanovitev Zveze študentskih klubov Slovenije oziroma Sveta študentskih klubov Slovenije (v nadaljevanju: Zveza ŠKIS). Leta 1997 je sledil sprejem Študentske ustave.

V nadaljnjih letih je sledilo še nekaj organizacijskih sprememb na obeh univerzah, leta 2003 se jima je pridružila še novoustanovljena Študentska organizacija Univerze na Primorskem (v nadaljevanju: ŠOUP).

2. 2 VREDNOTE, POSLANSTVO IN VIZIJA

Lahko rečem, da so vrednote vseh študentskih organizacij enake, pa naj gre za nacionalno obliko organiziranja študentov ali za majhen študentski klub, ki deluje na lokalni ravni. Pomembno je, da jim študentje sledijo in jih upoštevajo, še posebej pri aktivnem delovanju v življenju študentskih organizacij, saj odražajo njihov način dela in odnose v katere stopajo tekom delovanja. Naj omenim le najpomembnejše:

- Sodelovanje oziroma timsko delovanje (Le z aktivnim sodelovanjem vsakega posameznika in timskim delom se lahko ustvarja dinamično okolje študentskega organiziranja.),
- spoštovanje drugačnosti (Nujen predpogoj sodelovanja je spoštovanje drugačnosti; študentje se tako učijo drug od drugega s sprejemanjem različnih načinov življenja, različnih mnenj, heterogenosti, katere posledica je razvoj dinamičnosti.),
- demokracija (Študentske organizacije so mnenja, da je vsak posameznik s svojim delovanjem sposoben prispevati nove ideje in možne rešitve za nastale probleme.),
- vzpodbujanje želje po vodenju (Vodilni in najaktivnejši študentje na področju študentskega organiziranja vzpodbujajo željo po vodenju tudi v novih in mlajših članih, saj so le-ti edina prihodnost študentskega organiziranja.) in

- trajnost doseženih rezultatov (Študentske organizacije skušajo delovati na način, ki bi zagotovil trajnost doseženih rezultatov, omogočil trajni razvoj organizacije, saj se zavedajo, da bodo njihove odločitve vplivale tudi na prihodnje generacije študentov in ne le na njih same.).

ŠOS in njene organizacijske oblike so samostojne, nepridobitne in nestrnarske organizacije, ki zastopajo interese študentov in se zavzemajo za njihovo uresničevanje z namenom izboljševanja študijskih in socialnih razmer ter razvijanje drugih interesnih dejavnosti študentov in mlade populacije (Študentska ustava, 15. čl.). Delujejo na področju kulture, izobraževanja, športa, turizma, mednarodnega sodelovanja, javnih občil in drugih področjih interesnega oziroma obštudijskega delovanja študentov. Torej je poslanstvo, in s tem osnovna naloga študentskih organizacij povečevanje kakovosti življenja članov, študentov, in zadovoljevanje njihovih interesov. Svoje poslanstvo uresničujejo z organiziranjem projektov študentske narave, z medsebojnim sodelovanjem in sodelovanjem z ostalimi, pridobitnimi in nepridobitnimi organizacijami.

ŠOS z delovanjem pripomore k izoblikovanju kulturne in družbene politike na nacionalni ravni, medtem ko imajo študentski klubi podobno vlogo na lokalni ravni ter tako skrbijo za prepoznavnost svojih članov in upravne enote na višjih ravneh. Študentske organizacije želijo svojo vlogo na področjih delovanja še okrepiti in pri tem upoštevati želje in potrebe tako študentov kot okolja, poleg tega želijo okrepiti sodelovanje z vsemi relevantnimi partnerji.

2. 3 ŠTUDENTSKO ORGANIZIRANJE V SLOVENIJI DANES

Kot smo videli, se je skozi svojo zgodovino študentsko organiziranje preoblikovalo, dobilo pravno in vidno organizirano podobo ter se finančno okrepilo. Danes na podlagi ZŠkuS v Sloveniji delujejo štiri ravni študentske organiziranosti: nacionalna v obliki ŠOS, univerzitetna v obliki treh univerzitetnih študentskih organizacij, lokalna v obliki lokalnih študentskih klubov in interesna v obliki študentskih interesnih društev. To poglavje je namenjeno kratki predstavitvi posameznih ravni študentske organiziranosti, tretje in četrto poglavje pa je v celoti osredotočeno na študentske klube, ki so predmet mojega raziskovanja.

Nacionalna oblika študentske organiziranosti, ŠOS, je bila uradno ustanovljena že leta 1994, aktivneje pa je začela delovati po sprejetju nove Študentske ustave, ki je tudi njen temeljni akt, decembra 2002. Z začetkom njenega delovanja v letu 2003 je bil uresničen ključni moment za nadaljnji razvoj celotnega študentskega organiziranja v Sloveniji. V ŠOS se združujejo študentje zaradi urejanja skupnih vprašanj in uresničevanja skupnih interesov, solidarnega zadovoljevanja skupnih potreb ter opravljanja zadev iz državne pristojnosti, ki so dane ŠOS z javnim pooblastilom (ZskuS, 2. čl.). ŠOS je stanovska organizacija vseh študentov, ki imajo status študenta na visokošolskih zavodih, samostojnih visokošolskih zavodih in višjih strokovnih šolah v RS ter na tujih visokošolskih zavodih in so hkrati državljani RS (Študentska ustava, 3. čl.). Sledi načelom avtonomnosti, enakopravnosti, demokratičnosti in načelu javnosti. Deluje v skladu z ZSkus in Študentsko ustavo ter drugimi akti, sprejetimi na podlagi teh dveh aktov. Pravilniki, poslovniki in drugi splošni akti ŠOS morajo biti v skladu s Študentsko ustavo. Uredbe in odloki morajo biti v skladu s pravilniki. Posamični akti in dejanja organov morajo temeljiti na pravilnikih in na drugih aktih, ki so v skladu s Študentsko ustavo in pravilniki (Študentska ustava, 64. čl.).

ŠOS s študenti neposredno ne sodeluje, to je naloga študentskih organizacij na drugih ravneh. Skrbi pa za izboljšanje socialnega položaja študentov, razvoj in večjo izbiro interesnih dejavnosti, predvsem pa skuša vplivati na izboljšanje študijskih razmer in v tem okviru aktivno sodeluje pri oblikovanju nacionalne politike in programov s tega področja. Deluje tudi na področju mednarodnega sodelovanja (ŠOS 2008).

Po ZSkus morajo občine in druge samoupravne lokalne skupnosti s svojimi akti zagotoviti sodelovanje predstavnikov ŠOS, študentske organizacije visokošolskega zavoda oziroma študentske organizacije lokalne skupnosti pri obravnavi vseh zadev, ki se nanašajo na interese študentov v lokalni skupnosti v skladu z zakonom (ZskuS, 6. čl.). Državni organi zagotavljajo sodelovanje predstavnikov ŠOS pri obravnavi vseh zadev, ki urejajo vprašanja ekonomske in socialne varnosti študentov ter drugih področij, ki vplivajo na njihovo delo in življenje (ZskuS, 7. čl.).

V ŠOS se združujejo štiri organizacijske oblike:

1. V študentske organizacije univerz³ se združujejo vsi študentje posameznih univerz, torej študentje ŠOU-a v LJ, ŠOUM-a in od marca 2003 tudi ŠOUP-a.
2. V študentske organizacije samostojnih visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol se združujejo vsi študentje samostojnih visokošolskih zavodov oziroma višjih strokovnih šol.
3. V študentske organizacije lokalnih skupnosti, ki jih predstavljajo samostojni študentski klubi in Zveza ŠKIS, se združujejo študentje s področja posameznih lokalnih skupnosti.
4. Interesne oblike povezovanja študentov⁴.

V okviru ŠOS delujejo naslednji organi: skupščina, predsedstvo, generalni sekretar, nadzorna komisija in razsodišče. Skupščina ŠOS je najvišje predstavniško telo študentov v ŠOS, sestavljajo ga študentski parlamenti oz. zbori vseh treh študentskih organizacij univerz in Zveze ŠKIS (Študentska ustava, 19. čl.). Predsedstvo ŠOS je izvršilni organ ŠOS, sestavlja ga devet članov in sicer predsednik ŠOS, predsedniki izvršilnih organov vsake študentske organizacije univerz, predsednik izvršilnega organa Zveze ŠKIS ter po en predstavnik vsake študentske organizacije univerz in en predstavnik Zveze ŠKIS (Študentska ustava, 31. čl.). Nadzorna komisija ŠOS izvaja nadzor nad poslovanjem predstavniških teles

³ V Sloveniji imamo štiri univerze, in sicer: Univerzo v Ljubljani, Univerzo v Mariboru, Univerzo na Primorskem in Univerzo v Novi Gorici, študentje so se na prvih treh omenjenih organizirali v Študentske organizacije univerz, ki so vpisane v register organizacijskih oblik ŠOS. Vse tri so demokratično organizirane skupnosti, ki zastopajo interese študentov in se zavzemajo za njihovo uresničitev ter skrbijo za kakovosten študij in kakovostno študentsko življenje. S svojim delovanjem vplivajo na oblikovanje zakonodaje in predpisov, ki urejajo področja študija, študentskega življenja in dela ter tako opravljajo civilno družbeno vlogo – izpostavljajo probleme, ki se tičejo širše javnosti. Temeljna akta, ki urejata njihovo delovanje kot pravne osebe zasebnega prava sta ZSkuS in Študentska ustava.

⁴ Interesna oblika povezovanja študentov so predvsem društva, katera delujejo na področjih, ki so splošnega interesa za študente. Imeti morajo najmanj 75 odstotkov vseh članov s statusom študenta. Izvajajo programe interesnih dejavnosti študentov na področjih, kot so kultura, šport, mednarodno sodelovanje, izobraževanje, turizem, založniška dejavnost in druge dejavnosti (Študentska ustava, 86. čl.).

in organov ŠOS ter organizacijskih oblik ŠOS (Študentska ustava, 37. čl.). Rzsodišče ŠOS je neodvisen in samostojen organ, ki odloča v sporih med organi ŠOS in med organizacijskimi oblikami ŠOS. Med drugim odloča tudi o medsebojni skladnosti aktov in skladnosti delovanja ŠOS in njenih organizacijskih oblik z akti, ki zavezujejo ŠOS in njene organizacijske oblike (Študentska ustava, 45. čl.).

2. 4 PRAVNA PODLAGA

Dobro poznavanje pravnih norm je pogoj za uspešno delovanje same organiziranosti, saj so z zakonskimi predpisi pravno urejena številna vprašanja. Poleg tega je poznavanje institucionalnih razmer poslovanja eden izmed najpomembnejših zunanjih dejavnikov, ki se jih mora upoštevati pri izgradnji strukture organiziranosti (Ivanko 2000, 34). Študentsko organiziranje v Sloveniji kot samoupravna skupnost je zakonsko urejeno; najpomembnejši zakoni so naslednji:

- **Zakon o visokem šolstvu**

68. člen Zakona o visokem šolstvu daje študentom avtonomno pravico, da sami oblikujejo skupnost študentov. Način izvrševanja te pravice pa se določi z ZSkuS.

- **Zakon o skupnosti študentov**

ZSkuS je bil sprejet junija leta 1994 in je prvi pravni temelj študentskega organiziranja v Sloveniji. Ureja položaj, delovanje in dejavnost samoupravne skupnosti študentov Slovenije, ŠOS.

ZSkuS je pravna podlaga za vse relevantne dokumente na vseh področjih študentskega organiziranja.

- **Študentska ustava**

Kot sem že omenila, je Študentska ustava temeljni akt ŠOS, s katero se ureja njen položaj, delovanje in organiziranost. V Študentski ustavi so določena natančnejša pravila kot v ZSkuS. Prva Študentska ustava je bila sprejeta, s strani predstavnikov študentov Univerze v Ljubljani in predstavnikov študentov Univerze v Mariboru, torej obeh študentskih parlamentov, 2. oktobra leta 1997, na podlagi ZSkuS in je temu zakonu tudi podrejena. Do spremembe Študentske ustave je prvič prišlo novembra leta 2002 in predstavlja mejnik v organiziranju študentov. Glavna namena nove

ustave sta bila povečevanje transparentnosti in nadzora nad porabo sredstev. 2005 se je Študentska ustava spremenila tretjič, saj se je v letu 2004 ŠOS-u pridružila nova študentska organizacija univerz, ŠOUM.

2. 5 FINANCIRANJE

Študentske organizacije sredstva za svoje delovanje pridobivajo v skladu z ZSkus, in sicer iz republiškega proračuna in proračunov lokalnih samoupravnih skupnosti, proračunov organizacijskih oblik ŠOS, prispevkov študentov, prihodkov od dejavnosti, ki jih organizacija opravlja za uresničevanje nalog in ciljev, prihodkov od lastnega premoženja, dotacij, daril ter drugih virov (Zskus, 9. čl.).

Študentski servisi, ki posredujejo delo dijakom in študentom, zaračunavajo naročnikom del, poleg dijakovega ali študentovega zaslužka, tudi koncesijsko dajatev. Na podlagi koncesijske pogodbe so dolžni skleniti pogodbo s ŠOS, saj Pravilnik določa, da agencija, ki v skladu s koncesijsko pogodbo opravlja dejavnost posredovanja dela za dijake in študente, mora sodelovati s ŠOS (Pravilnik, 34. čl.). Pogodba med študentskimi servisi in ŠOS določa način obračunavanja prejemkov od koncesijskih dajatev in se sklone za čas trajanja koncesijske pogodbe z možnostjo podaljšanja. Ta pogodba mora med drugim vsebovati tudi:

- pogodbene stranke,
- določitev organizacijskih enot organizacije, na katere se nanaša pogodba,
- prejemnike, višino sredstev in način zagotavljanja teh sredstev, ki jih mora odvajati organizacija oziroma organizacijska enota,
- roke podajanja polletnih in letnih poročil o obsegu poslovanja,
- obveznosti in roke odvajanja sredstev organizacij oziroma organizacijskih enot študentskim subjektom,
- pregleden prikaz in izkaz poslovanja po posameznih organizacijskih enotah,
- dolžnost organizacije oziroma organizacijske enote, da je na vsaki napotnici in računu za opravljeno storitev jasno razviden kraj izdaje,
- način nadzora izvrševanja pogodbe,
- razloge za prekinitvev pogodbe idr. (Študentska ustava, 92. čl.).

Študentske organizacije, ki so kot prejemniki sredstev vpisani v register organizacijskih oblik ŠOS, največji del sredstev za delovanje pridobivajo iz naslova koncesijskih dajatev v višini 4,5 % od 12 % koncesijske dajatve. Pridobljena sredstva se delijo med ŠOS in njene organizacijske oblike na način, ki ga določa Študentska ustava, podrobneje njen 88. člen:

- 3,1 % za delovanje ŠOS,
- 63,9 % za delovanje študentskih organizacij univerz, in sicer: 33 % za delovanje ŠOU v LJ, 20,3 % za delovanje ŠOUM in 5 % za delovanje ŠOUP,
- 33 % za delovanje študentskih klubov (Študentska ustava, 88. čl.).

Višina sredstev je vezana na mesec ustvarjenega prometa študentskih servisov; tako dobijo študentske organizacije prilive v naslednjem mesecu (npr. avgusta za promet ustvarjen v juliju) in so vezani na več dejavnikov (npr. pravočasna plačila študentskih servisov). Zdajšnja zakonodaja, ki podeljuje pravico do sredstev, pridobljenih iz naslova koncesijskih dajatev, omogoča študentskim organizacijam relativno samostojno in stabilno delovanje.

3. LOKALNA OBLIKA ŠTUDENTSKE ORGANIZIRANOSTI – ŠTUDENSKI KLUB

Študentski klubi predstavljajo študentske organizacije lokalne skupnosti. So nepridobitne zasebne organizacije študentov – ustanovljeni so s strani študentov in tudi vodijo jih študentje sami. Imajo statusno in pravno ureditev društev v skladu z zakoni RS. Združujejo osebe, ki imajo status študenta in stalno prebivališče v lokalni skupnosti, kjer ima študentski klub sedež (Študentska ustava, 81. čl.). Pravno so urejeni s Študentsko ustavo, z Zakonom o društvih (v nadaljevanju ZDru), ZSKUŠ in drugimi akti, sprejetimi na podlagi teh treh aktov. Študentski klubi morajo imeti sedež na območju lokalnih skupnosti, iz katerih izhajajo (Študentska ustava, 81. čl.), v eni upravni enoti pa je lahko le en študentski klub, ki je upravičen do deleža iz koncesijske dajatve.

Temeljna naloga študentskih klubov je združevati študente v domačem okolju, torej naj bi klubi vodili tako politiko, ki bi spodbujala mlade, da ostanejo v rojstnem kraju. Zato se študentski klubi trudijo študentom in dijakom ponuditi veliko ugodnosti in zanimivih dogodkov, kot so športni dogodki, potopisna predavanja, izleti in potovanja, glasbene prireditve in podobno. S svojim delovanjem uresničujejo interesne in občudnijske dejavnosti, njihova glavna ideja pa je, da študentje vse to lahko dobijo v domačem kraju. Kot ostale organizacijske oblike ŠOS, delujejo po načelu avtonomnosti, enakopravnosti, demokratičnosti in načelu javnosti.

3. 1 USTANOVITEV IN TEMELJNI AKT

Študentski klubi morajo za ustanovitev pridobiti status pravne osebe v skladu z ZDru, med drugim se morajo vpisati v register društev. Za njegovo registracijo je pristojna upravna enota, na območju katere je sedež kluba (ZDru, 17. čl.). Na ustanovitvenem zboru se sprejme sklep o ustanovitvi in temeljni akt kluba ter izvedejo volitve v organe kluba. Minimalni pogoj za pridobitev statusa študentske organizacije lokalne skupnosti (v nadaljevanju: status ŠOLS) oziroma statusa rednega člana Zveze ŠKIS (članstvo študentskih klubov v Zvezi ŠKIS podrobneje opredelim v poglavju o članstvu v Zvezi ŠKIS) je pisna pobuda 20 % vseh študentov, ki imajo stalno

prebivališče v lokalni skupnosti, kjer se ustanavlja študentski klub. Nadalje Zveza ŠKIS v skladu s pravilnikom Skupščine ŠOS in na podlagi vložene pisne pobude podeli študentskemu klubu status ŠOLS, ki mu omogoča polnopravno članstvo v Zvezi ŠKIS, katero daje pravico sooblikovanja usmeritev Zveze ŠKIS in za nekatere najpomembnejše – pravico do deleža koncesijske dajatve posredovanja začasnih in občasnih del dijakom in študentom.

Študentski klubi morajo po 4. členu ZDru imeti temeljni akt, ki mora biti v skladu z akti ŠOS, s Študentsko ustavo, z ZDru in pravnim redom RS. Opredeljevati mora:

- ime in sedež študentskega kluba,
- cilje in načela,
- najvišje študentsko predstavniško telo,
- nadzorni organ kluba,
- način izvolitve organov,
- pristojnosti, dolžnosti in odgovornosti organov in članov organov,
- način zagotavljanja javnosti dela,
- druga vprašanja v skladu z akti ŠOS in akti Sveta študentskih klubov ter
- druga vprašanja, pomembna za delovanje študentskega kluba (Študentska ustava, 82. čl.).

3. 2 ČLANSTVO IN INTERNA ORGANIZIRANOST

Študentska ustava opredeljuje za člane študentskega kluba tiste »osebe, ki imajo status študenta in stalno prebivališče v lokalni skupnosti, kjer ima študentski klub sedež«, vsem članom pa omogoča brezplačno članstvo (Študentska ustava, 81. čl.).

Pravice in dolžnosti članov so:

- delovanje v klubu in v njegovih organih,
- enakopravno izražanje predlogov in pobud organom kluba pri njihovem delovanju in izpolnjevanju nalog,
- volilna pravica,
- seznanjenost s programom in finančnim ter materialnim poslovanjem kluba,
- izkoriščanje ugodnosti, ki jih klub nudi svojim članom,

- udeleževanje klubskih aktivnosti,
- prevzemanje odgovornosti za izvrševanje nalog, ki so jih sprejeli,
- spoštovanje klubskega temeljnega akta in drugih klubskih pravil,
- prizadevanje za uresničitev in doseganje ciljev kluba,
- prenašanje izkušenj in znanj na druge člane kluba,
- varovanje klubskega in študentskega ugleda idr.

Člani kluba so lahko ob enakih pogojih tudi dijaki, osebe brez statusa in študentje iz drugih lokalnih skupnosti, vendar brez volilne pravice.

Najvišji organ kluba predstavljajo vsi člani kluba; imenuje se občni zbor, skupščina, zbor ali zbor članov. Organi in člani kluba so odgovorni najvišjemu organu, ki se ga skliče najmanj enkrat letno, redno ali po potrebi, izredno. O sklicu morajo biti obveščeni vsi člani kluba preko klubskega glasila ali sredstev javnega obveščanja. Najvišji organ kluba voli druge klubske organe.

Vodstveni in izvršilni organ kluba, ki opravlja organizacijska, strokovno-tehnična in administrativna dela ter vodi delo kluba med dvema zasedanjema najvišjega organa kluba po programu in sklepih, sprejetih na zasedanju najvišjega organa, je upravni odbor oziroma izvršni odbor. Znotraj vodstvenega in izvršilnega organa se delijo funkcije po temeljnem aktu kluba. V nekaterih klubih je delovanje razdeljeno na sekcije oziroma odbore. Nekateri klubi imajo ločene odbore za kulturo, šport, izobraževanje in podobno, v drugih vse dejavnosti opravljajo vsi člani tega organa. Na čelu vodstvenega in izvršilnega organa je predsednik, ki je hkrati tudi predsednik študentskega kluba. Vendar v večini primerov študentje nimajo zadostnega strokovnega znanja za vodenje organizacije. Predsedniki klubov prevzamejo vlogo velikokrat brez ali le z malo izkušnjami, kar lahko, predvsem na začetku, predstavlja težave. Za pomoč se lahko obrnejo na prejšnje vodilne, ki so si v letih predsedovanja nabrali nekaj izkušenj in na Zvezo ŠKIS, ki jim nudi pravno in davčno svetovanje. Pri upravljanju kluba predsedniku pomagajo ostali člani vodstvenega in izvršilnega organa, njihovo število klub praviloma določi v temeljnem aktu, v realnosti pa je odvisno od števila zainteresiranih študentov, ki so pripravljeni sodelovati. Kontinuiteto sestajanja si organ določi sam oziroma je določen v temeljnem aktu kluba. Vodstveni in izvršilni organ deluje popolnoma avtonomno in demokratično ter

svoje odločitve sprejema z glasovanjem, kadar ne pride do odločitve soglasno. Za svoje delo je neposredno odgovoren najvišjemu organu kluba in mu je dolžan enkrat letno podati vsebinsko in finančno poročilo o delovanju kluba.

Notranji nadzor nad delovanjem kluba opravlja nadzorni odbor oziroma nadzorna komisija. Navadno je nadzorni organ sestavljen iz treh članov, ki ne smejo biti hkrati člani vodstvenega in izvršilnega organa. Izvoli jih občni zbor kluba. Naloga nadzornega organa je spremljanje dela vodstvenega in izvršilnega organa kluba ter opravljanje nadzora nad finančnim in materialnim poslovanjem kluba. Torej nadzira tako vsebinski kot finančni del poslovanja kluba, tako da:

- preverja skladnost poslovanja organov z akti kluba,
- ugotavlja smotrnost izdatkov in gospodarnost ravnanja vodstvenega in izvršilnega organa kluba s premoženjem kluba,
- izvaja druge nadzorne naloge, za katere ga zadolži najvišji organ kluba.

Nadzorni organ kluba enkrat letno poroča najvišjemu organu kluba, kateremu je tudi odgovoren za svoje delo. Število članov, pravice in obveznosti nadzornega organa so natančno določene v temeljnem aktu kluba.

Sodno funkcijo v klubih opravlja disciplinska komisija oziroma častno razsodišče. Kršitve, ki jih obravnava sodni organ, so naslednje:

- kršitve določb temeljnega akta in pravilnikov,
- nevestno in lahkomišno sprejemanje in izvrševanje sprejetih zadolžitev in funkcij v klubu,
- neizpolnjevanje sklepov organov kluba in
- dejanja, ki kakorkoli škodujejo interesom in ugledu kluba.

Ukrepi, ki jih po izvedenem postopku izreče sodni organ, so:

- opomin,
- javni opomin,
- izključitev.

Število članov, pravice in odgovornosti sodnega organa natančno določa temeljni akt kluba ali pravilnik, v primeru, da je bil sprejet za delovanje omenjenega organa. Funkciji nadzornega in sodnega organa sta v nekaterih klubih tudi združeni.

Člani organov kluba morajo imeti ob izvolitvi status študenta na visokošolskih zavodih, samostojnih visokošolskih zavodih ali višjih strokovnih šolah v RS v skladu z zakoni, oziroma status študenta na tujih visokošolskih zavodih in so hkrati državljani RS, razen, če ni s temeljnim aktom kluba določeno drugače. V primeru prenehanja statusa študenta član organa kluba opravlja funkcijo do izvolitve novega člana v skladu z določbami temeljnega akta kluba.

Fizično in umsko delo aktivnih članov, njihovo znanje, sposobnosti predstavljajo nematerialna sredstva in so najverjetneje tudi najpomembnejše sredstvo študentskih klubov, kajti »če je njihovo delo učinkovito in uspešno, ustvarjalno in zavzeto, bo imela organizacija praviloma na voljo dovolj drugih sredstev za delovanje« (Tavčar 2005, 246).

3. 3 CILJI IN PODROČJA DELOVANJA

Študentje se združujejo v študentske organizacije, da bi v njih dosegli svoje cilje, zato je zelo pomemben odnos med individualnimi in organizacijskimi cilji. V študentskih klubih, ki so organizirani kot namenske prostovoljne organizacije, je prisotna visoka usklajenost ciljev organizacije in posameznih študentov oziroma se le-ti prekrivajo.

Cilji, ki jih študentski klubi zasledujejo so hkrati potrebe in interesi posameznih študentov:

- omogočanje medsebojnih stikov,
- izmenjava izkušenj in mnenj,
- svetovanje članom pri njihovem študiju,
- skrb za obštudijske dejavnost članov,
- seznanjanje srednješolcev s študijem,
- pomoč pri realizaciji študentskih in mladinskih projektov na lokalni, regionalni in nacionalni ravni,

- sodelovanje v javnem življenju občin, kjer deluje z namenom delovanja v interesu razvoja in napredka lokalne skupnosti, širše regije in RS v korist študentske populacije,
- zastopanje interesov študentov pri upravnih organih občin in drugih institucijah.

Cilje študentski klubi uresničujejo s sestajanjem svojih članov na rednih sestankih in drugih akcijah, z organiziranjem projektov, s povezovanjem z drugimi organizacijami, s katerimi imajo klubi skupne interese in sodelovanjem na njihovih akcijah, z obveščanjem javnosti o delu klubov, v nekaterih klubih tudi z izdajanjem mesečnega glasila in informatorja idr.

Projekti študentskih klubov morajo biti v skladu z njihovim namenom delovanja in ne smejo biti politične ali verske vsebine. Izvajajo in udeležijo se jih lahko tako člani kot nečlani, v primeru, da so plačljive narave, del stroškov⁵ subvencionirajo študentski klubi, vendar le članom. Po zaključku projekta mora vodja projekta vodstvenemu in izvršilnemu organu oddati pisno poročilo projekta. Vsi projekti, ki se izvajajo v klubih preko vodstvenega in izvršilnega organa kluba ali drugih aktivnih članov, se uvrstijo v enega izmed naslednjih področij:

- Kulturne dejavnosti: projekti, kot je organizacija različnih kulturnih dogodkov v obliki glasbenih, uprizoritvenih in vizualnih prireditev.
- Športne dejavnosti: vsi projekti, ki so povezani s športom; na grobo jih lahko delimo na individualne in kolektivne športne dejavnosti.
- Socialno varstvo in zdravstvo: študentski klubi na tem področju sprejemajo, organizirajo in izvajajo projekte, ki vplivajo na socialno – ekonomski položaj študentov.
- Izobraževanje: seznanjanje članov s pomembno problematiko ter vsi projekti, ki so namenjeni izobraževanju, kot so na primer računalniški, jezikovni in drugi tečaji, seminarji in delavnice.
- Druženje in zabava: organiziranje festivalov in koncertov.
- Informiranje, komuniciranje in založništvo: seznanjanje članov s problemskimi vprašanji, kot je na primer nevarnost spolno prenosljivih

⁵ O višini subvencije se dogovori vodstveni in izvršilni organ posameznega kluba na rednih sestankih.

bolezni. V področje informiranja se uvrščajo informatorji o projektih in izdajanje vsakomesečne pošte. Oblikovanje in vzdrževanje internetne domače strani pokriva področje založništva. Klubi vzdržujejo stike z javnostjo z obveščanjem članov o različnih tematikah, bodisi preko domače strani ali na kak drug način.

- Zunanje sodelovanje: področje zunanjega sodelovanja je namenjeno zastopanju klubov v Zvezi ŠKIS. Član vodstvenega in izvršilnega organa kluba, ki je pristojen za to področje je hkrati tudi svetnik v Zvezi ŠKIS. Njegova naloga je zastopanje kluba v tej zvezi in obveščanje ostalih članov omenjenega organa o dogajanju v Zvezi ŠKIS. Za svetnika Zveze ŠKIS je lahko izvoljen tudi nekdo, ki ni član vodstvenega in izvršilnega organa, vendar v tem primeru delo tega področja opravlja on in ne vodja tega področja.

Nekateri projekti s svojo izvedbo vključujejo tudi pridobitno dejavnost, kot so prihodki od gostovanja predstav, razne vstopnine obiskovalcev, točenje pijač v lastnih prostorih in podobno, vendar se morajo po zakonu vsi prihodki usmeriti v financiranje nadaljnjega klubskega programa, s katerim se dosega namen in cilje kluba.

Za opravljanje dejavnosti v skladu z zakoni lahko študentski klub ustanovi organizacijsko obliko pravnega subjekta, ki izvaja te dejavnosti (Študentska ustava, 84. čl.).

3. 3. 1 PREGLED DELOVANJA ŠTUDENSKIH KLUBOV V LETU 2006

Almanah Zveze ŠKIS je letna publikacija o delovanju lokalnih študentskih organizacij in njihove zveze. Leta 2004 je prvič izšlo Poročilo o dejavnostih vseh študentskih klubov za leto 2003. Naslednje leto je to vlogo prevzel Almanah Zveze ŠKIS. Namen publikacije je skrb za transparentno delovanje študentskih klubov in predstavitev dejavnosti, ki jo študentje opravljajo v lokalnih okoljih (Almanah Zveze ŠKIS 2005, 7). V tem delu diplomske naloge sem prikazala delovanje klubov v letu 2006; zbrane podatke je predstavila Zveza ŠKIS v Almanahu Zveze ŠKIS 2007. V raziskavo o delovanju članov Zveze ŠKIS je bilo vključenih vseh petdeset študentskih klubov s statusom ŠOLS in štirje pridruženi člani. Vsi obravnavani klubi so bili leta 2006 člani

Zveze ŠKIS. Podatki so bili pridobljeni s pomočjo standardiziranega spletnega vprašalnika.

Vsi sodelujoči v raziskavi so v letu 2006 imeli skupno 34 170 članov, pri organizaciji je sodelovalo skupaj 1573 aktivistov.

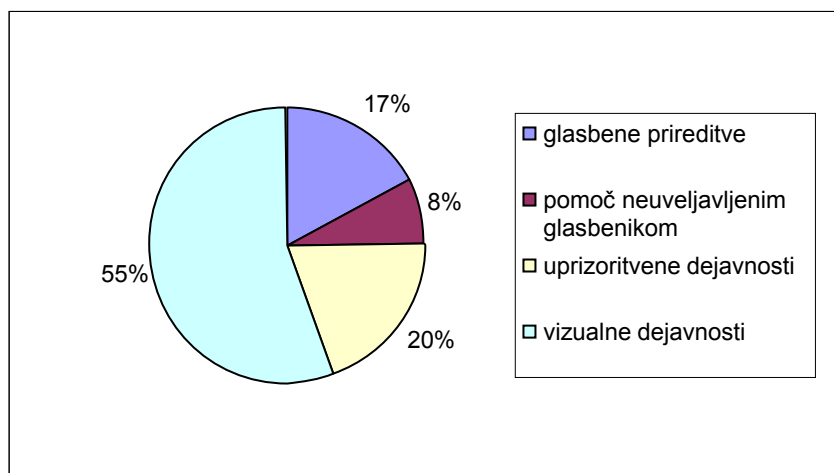
- **Kulturne dejavnosti**

Tabela 3.3.1.1: Kulturne dejavnosti po številu organiziranih dogodkov in številu obiskovalcev

KULTURNE DEJAVNOSTI	organizirani dogodki	obiskanost
glasbene prireditve	404	81802
pomoč neuveljavljenim glasbenikom in skupina	175	8074
uprizoritvene dejavnosti	455	18297
vizualne dejavnosti	1299	33483
skupaj	2333	141656

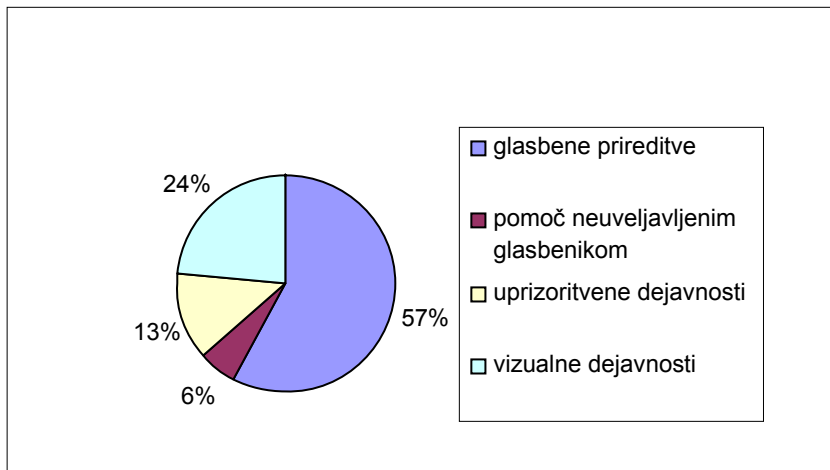
Vir: prirejeno po Almanah Zveze ŠKIS (2007, 13).

Graf 3.3.1.1: Organizirani kulturni dogodki

Vir: Tabela 3.3.1.1.

Graf 3.3.1.2: Obiskanost kulturnih dogodkov

Vir: Tabela 3.3.1.1.

Na področju kulturnih dejavnosti je bilo v letu 2006 organiziranih 2333 dogodkov v obliki prireditev, predstav, druženj in razstav, ki se jih je skupno udeležilo 141656 obiskovalcev.

Uprizoritvene dejavnosti vključujejo delavnice, literarne večere, gledališke in lutkovne predstave, umetniške in plesne predstave in druge uprizoritvene dejavnosti. Vizualne dejavnosti vključujejo filmske večere, gledališke predstave, filmske delavnice, fotografske delavnice in razstave, delavnice in razstave likovne umetnosti ter multimedijo.

V številu organiziranih kulturnih dogodkov najbolj izstopajo vizualne dejavnosti, vendar so glasbene prireditve gostile največ obiskovalcev, kar 57 % vseh, ki so se udeležili kakršnegakoli kulturnega dogodka. V številu organiziranih kulturnih dogodkov vizualnim dejavnostim sledijo uprizoritvene dejavnosti, ki se jih je udeležilo 13 % v vseh udeležencev kulturnih dogodkov. 8 % vseh kulturnih dogodkov je bilo namenjenih spodbujanju mladih in neuveljavljenih glasbenikov, ki so na en svoj koncert v povprečju privabili 46 obiskovalcev.

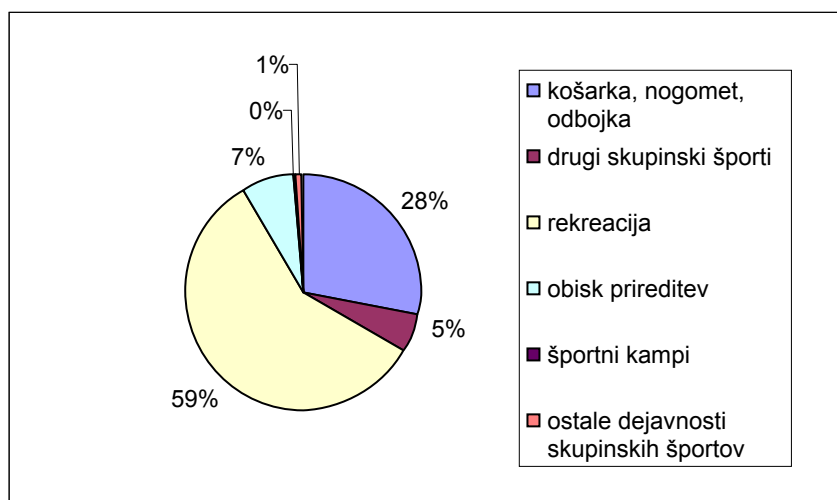
- **Športne dejavnosti**

Tabela 3.3.1.2: Skupinski športi po številu organiziranih dogodkov in obiskovalcev

SKUPINSKI ŠPORTI	organizirani dogodki	obiskanost
kolektivni športi (košarka, nogomet, odbojka)	633	20712
drugi skupinski športi	119	1383
rekreacija	1293	26055
obisk prireditev	159	1803
športni kampi	5	600
ostale dejavnosti skupinskih športov	24	600
skupaj	2233	51153

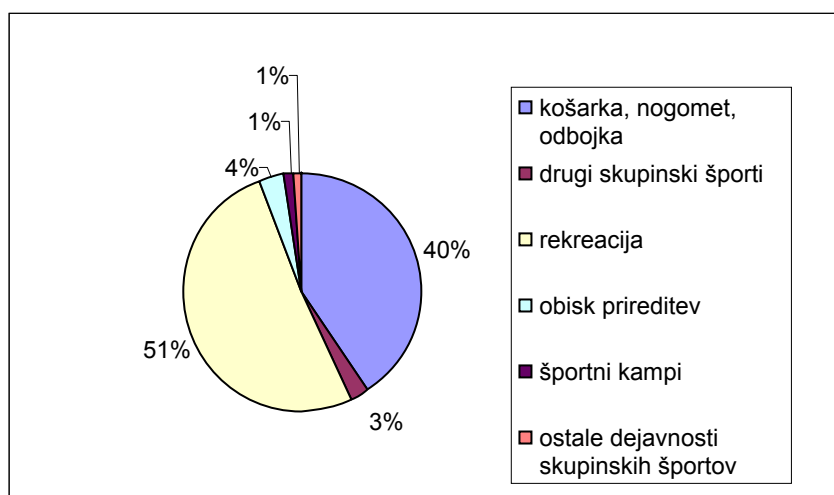
Vir: prirejeno po Almanah Zveze ŠKIS (2007, 15).

Graf 3.3.1.3: Organizirani skupinski športni dogodki

Vir: Tabela 3.3.1.2.

Graf 3.3.1.4: Obiskanost skupinskih športnih dogodkov

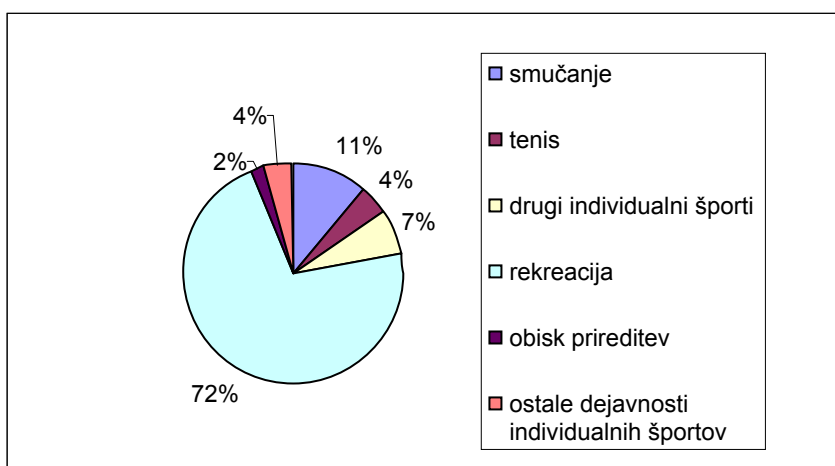
Vir: Tabela 3.3.1.2.

Tabela 3.3.1.3: Individualni športi po številu organiziranih dogodkov in številu obiskovalcev

INDIVIDUALNI ŠPORTI	organizirani dogodki	obiskanost
smučanje	157	4518
tenis	61	449
drugi individualni športi	95	2382
rekreacija	987	12325
obisk prireditev	32	403
ostale dejavnosti individualnih športov	58	1109
skupaj	1390	21186

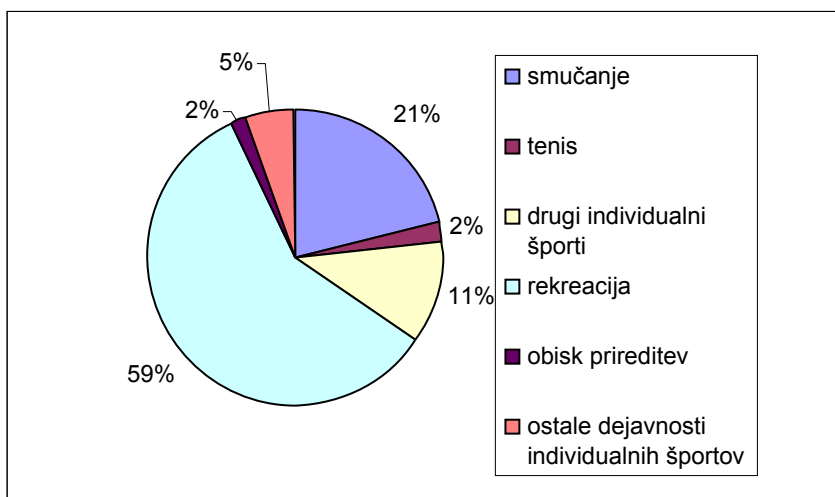
Vir: prirejeno po Almanah Zveze ŠKIS (2007, 15).

Graf 3.3.1.5: Organizirani individualni športni dogodki

Vir: Tabela 3.3.1.3.

Graf 3.3.1.6: Obiskanost individualnih športnih dogodkov

Vir: Tabela 3.3.1.3.

Na področju športa se je v letu 2006 zvrstilo skupaj 3623 dogodkov, ki se jih je udeležilo 72339 obiskovalcev. Izpostaviti velja razne oblike individualne in skupinske rekreacije, tako v številu organiziranih dogodkov kot v udeleženiosti. V kategoriji skupinskih športov je bilo organiziranih 59 % vseh organiziranih športnih dejavnosti v skupinskem športu, udeležilo se jih je 51 % vseh udeležencev skupinskih športov. V kategoriji individualnih športnih dogodkov pa je bilo organiziranih kar 72 % vseh individualnih športnih dogodkov, udeležilo se jih je 59 % vseh udeležencev individualni športov. Kolektivni športi so vsi skupaj (633) privabili 20712 nogometašev, košarkarjev in odbojkarjev.

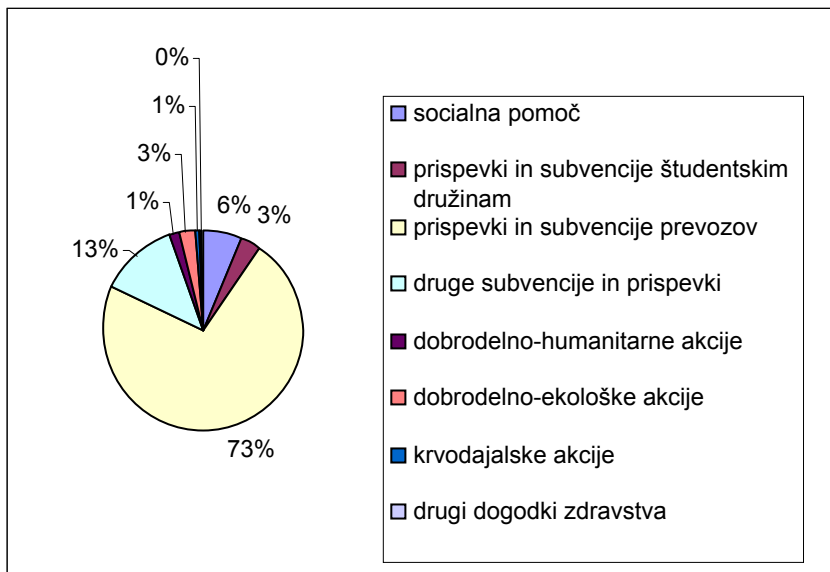
- **Sociala in zdravstvo**

Tabela 3.3.1.4: Dejavnosti sociale in zdravstva po številu organiziranih dogodkov in številu obiskovalcev

SOCIALA IN ZDRAVSTVO	organizirani dogodki	obiskanost
socialna pomoč	189	9591
prispevki in subvencije študentskim družinam	102	144
prispevki in subvencije prevozov	2163	49099
druge subvencije in prispevki	383	16141
dobrodelno-humanitarne akcije	42	5794
dobrodelno-ekološke akcije	77	1009
krvodajalske akcije	26	328
drugi dogodki zdravstva	13	4876
skupaj	2995	86982

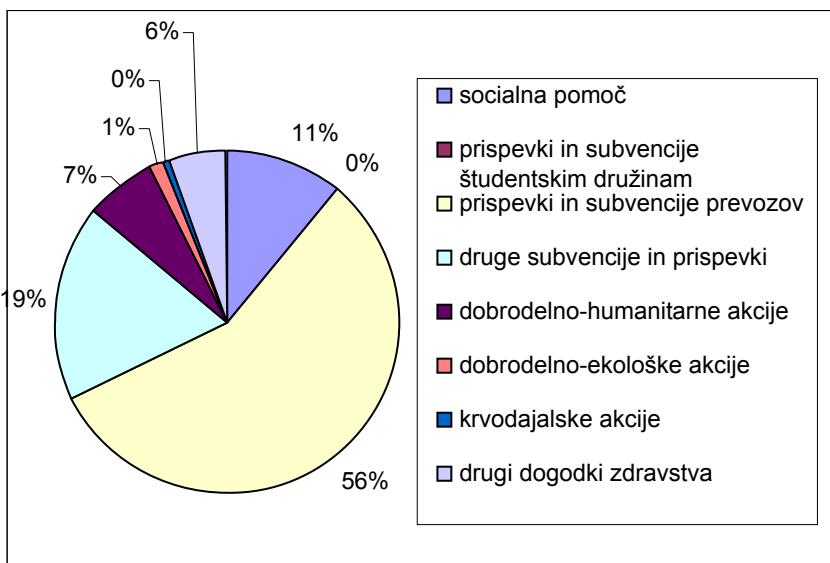
Vir: prirejeno po Almanah Zveze ŠKIS (2007, 16).

Graf 3.3.1.7: Organizirani dogodki in akcije sociale in zdravstva

Vir: Tabela 3.3.1.4.

Graf 3.3.1.8: Obiskanost dogodkov in akcij sociale in zdravstva

Vir: Tabela 3.3.1.4.

Na področju sociale in zdravstva je bilo organiziranih 2995 projektov. Druge subvencije in prispevki vključujejo prispevke in subvencije mladim s posebnimi potrebami, subvencije izletov in drugo. Drugi dogodki zdravstva so organizirana ozaveščanja o nalezljivih boleznih, drogah, alkoholu itd., ki so v povprečju privabili kar 375 udeležencev na projekt.

V obliki socialnih in psiholoških svetovalnic, skupin za samopomoč ipd. je potekalo 189 dejavnosti socialne pomoči. 65384 uporabnikom je bilo ponujenih 2648 subvencij oziroma prispevkov, med katerimi izstopajo prispevki in subvencije prevozov, ki predstavljajo 73 % porabljenega denarja, ki so ga študentski klubi namenili področju sociale in zdravstva.

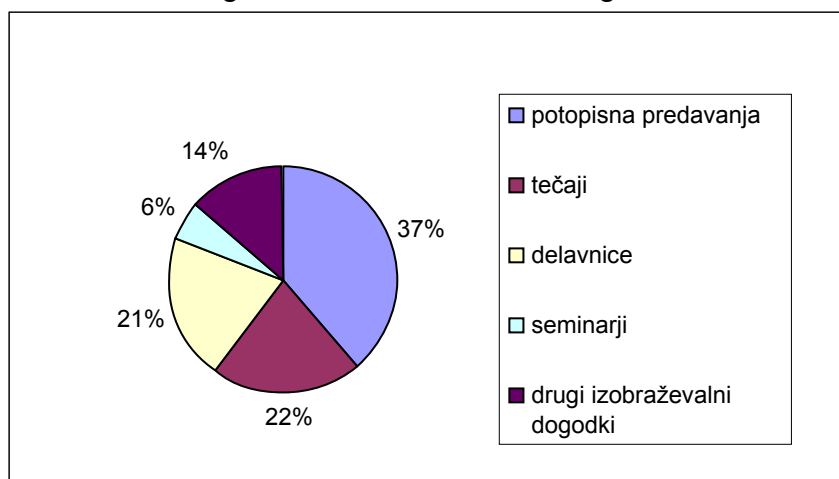
- **Izobraževanje**

Tabela 3.3.1.5: Izobraževalne dejavnosti po številu organiziranih dogodkov in številu obiskovalcev

IZOBRAŽEVANJE	organizirani dogodki	obiskanost
potopisna predavanja	339	9196
tečaji	191	2540
delavnice	181	2415
seminarji	50	1222
drugi izobraževalni dogodki	120	1440
skupaj	881	16813

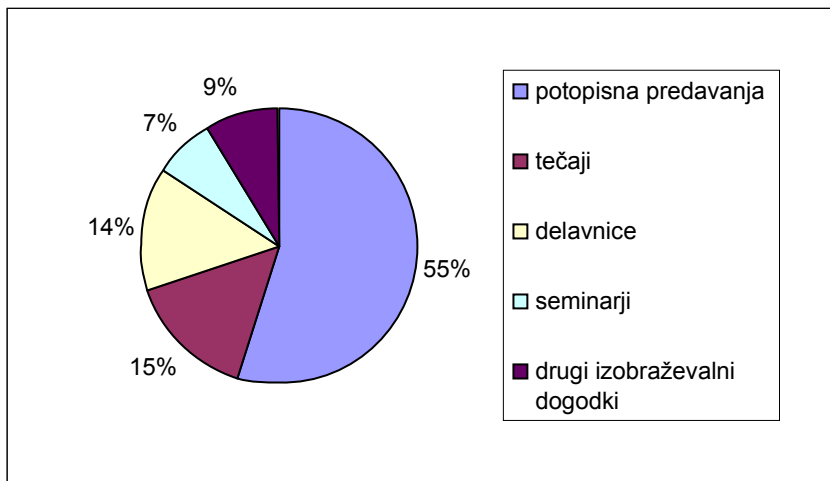
Vir: prirejeno po Almanah Zveze ŠKIS (2007, 17).

Graf 3.3.1.9: Organizirani izobraževalni dogodki

Vir: Tabela 3.3.1.5.

Graf 3.3.1.10: Obiskanost izobraževalnih dogodkov

Vir: Tabela 3.3.1.5.

Na področju izobraževanja je bilo organiziranih 881 projektov v obliki tečajev, delavnic, seminarjev in potopisnih predavanj, slednja so privabila največ, 55 % vseh udeležencev. Razne oblike tečajev so v povprečju privabile 13 tečajnikov, seminarji pa 24 poslušalcev.

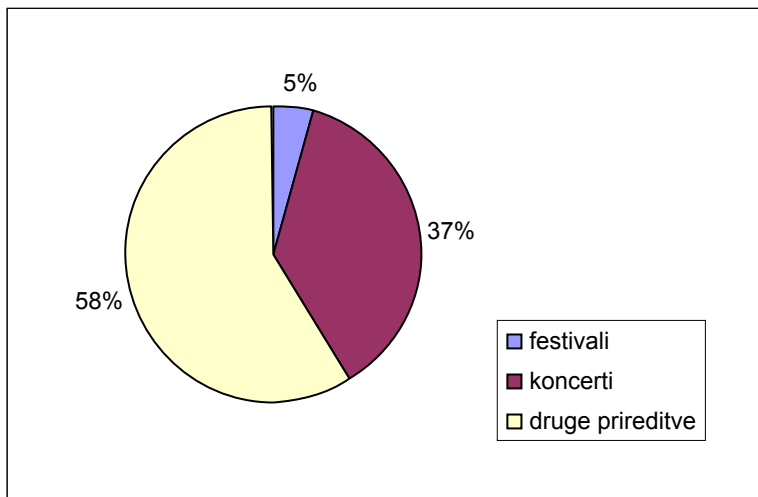
- **Druženje in zabava**

Tabela 3.3.1.6: Dejavnosti druženja in zabave po številu organiziranih dogodkov in številu obiskovalcev

DRUŽENJE IN ZABAVA	organizirani dogodki	obiskanost
festivali	55	128302
koncerti	442	120046
druge prireditve	712	83979
skupaj	1209	332327

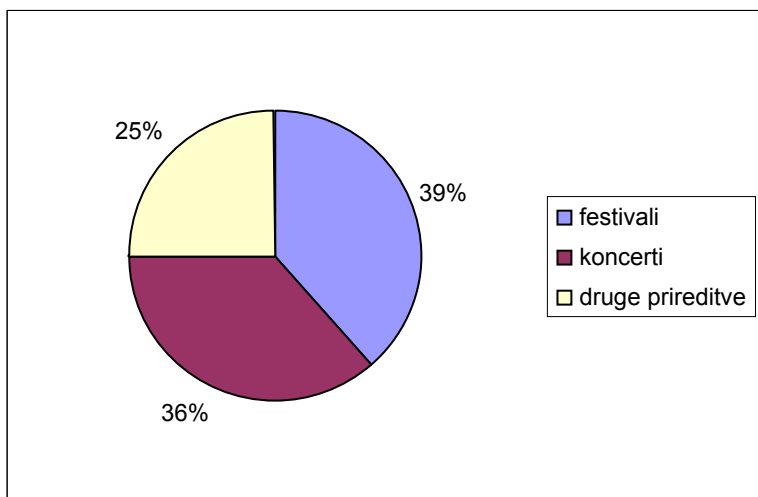
Vir: prirejeno po Almanah Zveze ŠKIS (2007, 18).

Graf 3.3.1.11: Organizirane dejavnosti druženja in zabave

Vir: Tabela 3.3.1.6.

Graf 3.3.1.12: Obiskanost druženja in zabave

Vir: Tabela 3.3.1.6.

V letu 2006 je bilo organiziranih 1209 oblik druženja in zabave. Druge prireditve vključujejo zabavna tekmovanja, srečanja, natečaje in podobno. Med organiziranimi oblikami druženja in zabave prednjačijo festivali, ki so v povprečju privabili 2332 obiskovalcev in so tako med najbolj obiskanimi dogodki, ki so jih organizirali študentski klubi v letu 2006.

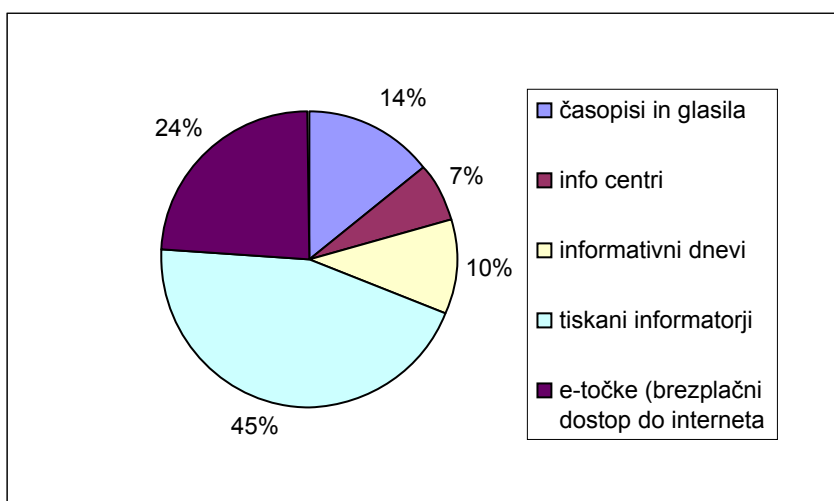
- **Informiranje in komuniciranje**

Tabela 3.3.1.7: Dejavnosti informiranja in komuniciranja po številu organiziranih dogodkov in številu obiskovalcev

INFORMIRANJE IN KOMUNICIRANJE	organizirani dogodki	obiskanost
časopisi in glasila	115	
obveščevalni centri	53	47573
informativni dnevi	82	6712
tiskani informatorji	361	1043
e-točke (brezplačni dostop do interneta)	191	46458
skupaj	802	101786

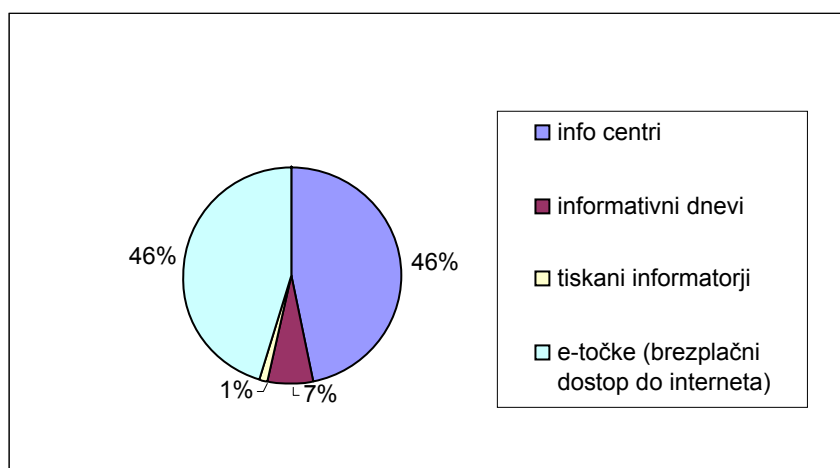
Vir: prirejeno po Almanah Zveze ŠKIS (2007, 17).

Graf 3.3.1.13: Organizirani dogodki informiranja in komuniciranja

Vir: Tabela 3.3.1.7.

Graf 3.3.1.14: Obiskanost informiranja in komuniciranja

Vir: Tabela 3.3.1.7.

V študentskih klubih je med letom 2006 potekalo 53 obveščevalnih centrov (t.i. info centri), ki jih je skozi leto obiskalo 47573 mladih. Študentski populaciji so študentski klubi nudili 191 e-točk⁶, koristilo jih je 46458 obiskovalcev. Tiskani informatorji so predstavljali 45 % strukture informiranja in komuniciranja. V letu 2006 je bilo izdanih 115 časopisov oziroma glasil.

- **Založništvo**

Tabela 3.3.1.8: Založniška dejavnost

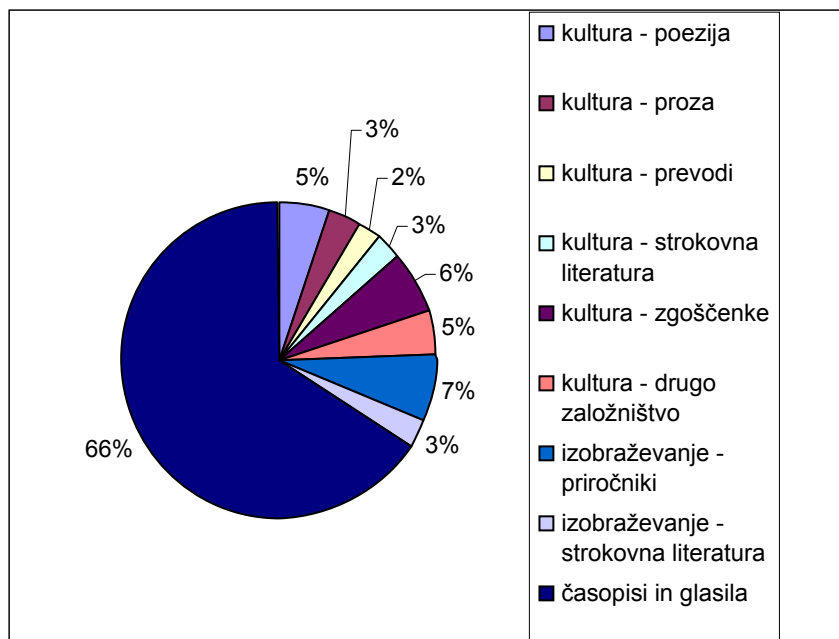
ZALOŽNIŠTVO	
kultura – poezija	9
kultura – proza	6
kultura – prevodi	4
kultura – strokovna literatura	5
kultura – zgoščenke	11
kultura - drugo založništvo	8
izobraževanje – priročniki	12
Izobraževanje – strokovna literatura	5

⁶ Brezplačna uporaba računalnika z dostopom do interneta.

časopisi in glasila	115
skupaj	175

Vir: prirejeno po Almanah Zveze ŠKIS (2007, 19).

Graf 3.3.1.15: Organizirana založniška dejavnost

Vir: Tabela 3.3.1.8.

Iz podatkov je razvidno, da študentski klubi na področju založništva v največji meri izdajajo časopise in glasila, saj obsegajo 66 % vse založniške dejavnosti. Preko klubskih časopisov in glasil študentski klubi obveščajo svoje člane o dejavnostih kluba, Zveze ŠKIS, drugih študentskih organizacij in aktualnih dogodkih, ki se tičejo študentske populacije nasploh.

- **Dogodki po področjih**

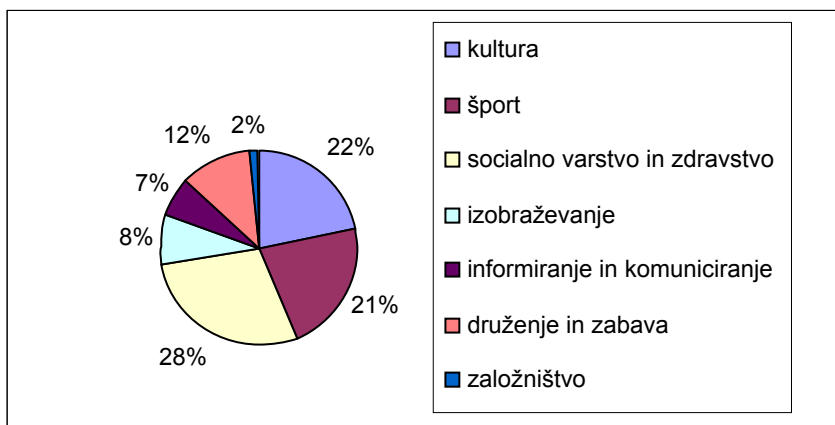
Tabela 3.3.1.9: Dogodki po področjih po številu organiziranih dogodkov in številu obiskovalcev

RESORJI	organizirani dogodki	obiskanost
kultura	2333	141656
šport	2233	51153

socialno varstvo in zdravstvo	2995	86982
izobraževanje	811	16813
informiranje in komuniciranje	687	101786
druženje in zabava	1209	332327
založništvo	175	
skupaj	10443	730717

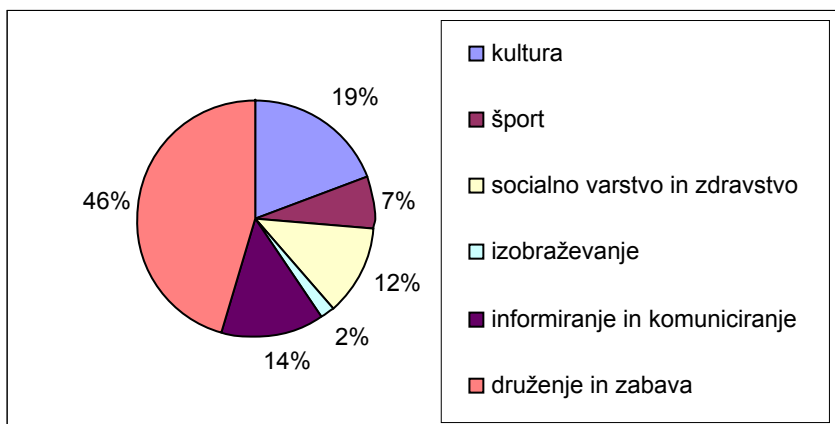
Vir: prirejeno po Zveze ŠKIS (2007, 19).

Graf 3.3.1.16: Organizirani dogodki po področjih

Vir: Tabela 3.3.1.9.

Graf 3.3.1.17: Obiskanost dogodkov po področjih

Vir: Tabela 3.3.1.9.

Največ dogodkov je bilo organiziranih na področju sociale in zdravstva, 28 % vseh organiziranih dogodkov v letu 2006. Sledita področje kulture in športa, z 22 % in 21 % organiziranih dogodkov. Na področju druženja in zabave je bilo organiziranih le 12 % vseh dogodkov, vendar je prav ta oblika organiziranosti privabila največ udeležencev, kar 46 % vseh udeležencev projektov. Iz predstavljenih podatkov je razvidno, da študentski klubi delujejo na mnogih področjih in tako zadovoljujejo raznovrstne interese študentske mladine. Najuspešnejši so pri organizaciji družabnih in zabavnih vsebin, kar lahko sklepam po tem, da se projektov na teh področjih udeleži največ študentov, skoraj polovica vseh, ki se jih je udeležilo kakršnegakoli projekta študentskih klubov. Ta podatek opozarja na dejstvo, da je glavni interes študentov zabava.

Nastran Ule in sodelavci (1996, 229) so raziskovali interese mladih z lestvico interesov skozi čas. Primerjava podatkov je pokazala naslednje prevladujoče tipične mladostniške interese: interes za prijateljstvo, zabavo, potovanja, šport. To so tudi dejavnosti, ki jih zagotavljajo študentske organizacije. Dejstva, da današnjemu študentu ne primanjkuje možnosti za preživljanje prostega časa in da so študentski klubi le ena izmed alternativ v množici izbire, sicer res ne moremo spregledati. Vendar ne smemo pozabiti, da študentski klubi delujejo na lokalnih ravneh, da jih vodijo študentje sami in tako zadovoljujejo točno tiste interese, ki si jih študentje sami želijo zadovoljiti.

3. 4 NADZOR NAD DELOVANJEM

O notranjem nadzoru klubov, v obliki nadzornega organa, sem govorila v poglavju o interni organiziranosti študentskih klubov. Pa si pogledajmo še zunanji nadzor.

Nadzor nad klubi izvaja notranja kontrola Zveze ŠKIS, ki obstaja v obliki Varnostnega sveta, Nadzorna komisija ŠOS in državne institucije; za bdenje nad porabniki klubskih proračunskih sredstev je pristojno Računsko sodišče RS.

Varnostni svet Zveze ŠKIS skrbi, da klubi v skladu s pravilniki izvajajo občne zборе, nadzoruje akte klubov in jih prilagaja v skladu z najvišjimi akti. Nadalje preverja upravičenost posameznih članov do rednega članstva (Temeljni akt Zveze ŠKIS, 59.

čl.) tako, da vsako leto pregleduje ali so posamezni študentski klubi še vedno upravičeni do sredstev ŠOLS, za kar je minimalni pogoj 15 % članstvo vseh študentov upravne enote, kjer klub deluje.

Naloga Nadzorne komisije ŠOS je poleg nadzora nad poslovanjem svojih organov tudi nadzorovanje poslovanja vseh svojih organizacijskih oblik, da ne prihaja do zlorabe sredstev, ki so namenjena za njihovo delovanje. Študentska ustava v svojem 68. členu določa, da je študentski klub, tako kot ostale organizacijske oblike ŠOS, »dolžan do 1. aprila vsakega leta Nadzorni komisiji ŠOS podati poročilo o porabi sredstev, ustvarjenih iz koncesijske dajatve pri posredovanju občasnih in začasnih del dijakom in študentom za preteklo koledarsko leto« (Študentska ustava, 68. čl.), s čimer preprečujejo možne zlorabe.

Nadzor nad klubi sicer res omejuje njihovo suverenost, vendar jim njihov status zaradi tega prinaša veliko prednost – pravico do deleža koncesijske dajatve posredovanja začasnih in občasnih del dijakom in študentom.

Sredstva, ki jih klubi mesečno prejemajo iz vira koncesijskih dajatev (več o tem v naslednjem poglavju), niso majhna, vendar nadzor države nad porabo teh sredstev ni dovolj strog, študentski klubi so bolj ali manj prepuščeni samonadzoru. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve nadzira le študentske servise, za nadzor nad porabniki proračunskih sredstev je sicer pristojno Računsko sodišče RS, vendar je težava v tem, da sredstva, ki jih klubi dobivajo od študentskih servisov, niso proračunski denar. Študentsko delo je neobdavčeno, torej denar, ki ga klubi dobijo iz tega vira, ne gre v proračun, ampak neposredno v njihove žepe. Že zaradi mita o sumljivem delovanju študentskih organizacij bi morala država bolje poskrbeti tudi za nadzor neproračunskih sredstev .

3. 5 FINANCIRANJE

Ne obstaja organizacija, ki bi lahko poslovala brez materialnih sredstev, saj so nepogrešljiva sestavina za doseganje zastavljenih ciljev. Zbiranje sredstev je med najbolj zapletenimi in občutljivimi aktivnostmi študentskega kluba in nepridobitnih organizacij nasploh. Ravno zaradi tega je učinkovito pridobivanje in uporabljanje

sredstev neločljiva sestavina dejavnosti vodilnih. Študentski klubi so bili v preteklosti odvisni od sponzorskega in donatorskega denarja, z nastajanjem študentskih servisov in z zakonsko ureditvijo prejetanja dela koncesijske dajatve pa se je njihov položaj precej izboljšal. Kljub temu so viri sredstev v študentskem klubu omejeni. Tako morajo biti sredstva uporabljena za koristne, donosne in uspešne dejavnosti.

Vire financiranja študentskih klubov lahko razdelimo v tri skupine:

1. sredstva javnih virov,
2. komercialni viri oziroma plačila za storitve in
3. prostovoljno financiranje v obliki zasebnih donacij ter prispevkov posameznikov ali podjetij.

Sredstva javnih virov v študentskih klubih sem opredelila kot neposredno in posredno pridobivanje.

Neposredno pridobivanje sredstev poteka na zelo specifičen način, študentskim klubom pa predstavljajo največji vir sredstev. Študentski klubi s statusom ŠOLS so ena izmed organizacijskih oblik ŠOS, skladno s tem so vpisani v register prejemnikov sredstev iz naslova koncesijskih dajatev. Po 88. členu Študentske ustave je za njihovo delovanje namenjeno 33 % pridobljenih sredstev za študentsko organiziranje iz vira študentskih koncesij. Sredstva se delijo med študentske klube na podlagi Pravilnika o delitvi sredstev, ki ga sprejme Svet študentskih organizacij lokalnih skupnosti (Študentska ustava, 91. čl.). Prihodki od koncesijskih dajatev študentskim klubom, v primerjavi z drugimi nepridobitnimi organizacijami, omogočajo relativno stabilnost na področju financ in neodvisnost od lokalne ali državne oblasti.

Neposredno pridobivanje sredstev javnih financ je tudi pridobivanje sredstev preko javnih razpisov. Sem štejemo občinske (sredstva iz lokalnih samoupravnih skupnosti), državne (sredstva iz republiškega proračuna) in evropske javne razpise; slednji so primerni le za večje projekte, ki se odvijajo najmanj na regionalni ravni. Pri javljanju na razpise morajo klubi zadostiti strogim merilom; med drugim je nujno potrebno zagotoviti ustrezno dokumentacijo. Več možnosti imajo projekti, kjer je poudarjeno sodelovanje z ostalimi nepridobitnimi organizacijami ali tisti projekti, ki lahko pomenijo dolgoročno razširitev.

Posredno pridobivanje javnih financ obstaja v obliki davčnih olajšav. Študentski klubi s statusom društva so sicer tako kot druge nepridobitne organizacije zavezanci za davke od dohodkov pravnih oseb⁷. Najkasneje do 31. marca tekočega leta so dolžni predložiti davčni upravi RS izpolnjeno napoved za obračun davka od dohodkov pravnih oseb za preteklo leto. Vendar niso dolžni plačevati davka v primeru, da so ustanovljeni za opravljanje in tudi opravljajo samo nepridobitno dejavnost⁸ ter imajo v vsem davčnem obdobju finančno in materialno poslovanje in akte, v zvezi s tem, zlasti svoj temeljni akt, usklajene z določbami zakonov, ki urejajo njihovo ustanovitev oziroma delovanje. Nepridobitnost pa po zakonodaji ne pomeni, da študentski klubi ne smejo ustvarjati dobička, ampak, da lahko ustvarjeni dobiček uporabljajo le za razvoj osnovnih dejavnosti, ki morajo biti po svoji vsebini nepridobitne. Vendar ne glede na to, da so študentski klubi oproščeni plačevanja davka iz nepridobitne dejavnosti, določa 9. člen Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb, da je dohodek klubov iz opravljanja pridobitne dejavnosti obdavčen, ne glede na to, za kaj je porabljen (Zakon o davku od dohodkih pravnih oseb, 9. čl.).

Med komercialne vire oziroma plačila za storitve lahko uvrstimo prihodke iz nepridobitne dejavnosti, prihodke iz pridobitne dejavnosti in druge prihodke; zakonsko so na tem mestu dovoljene tudi članarine, vendar po Študentski ustavi študentski klub omogoča vsem študentom iz iste lokalne skupnosti brezplačno članstvo v društvu (Študentska ustava, 81. čl.). Videli smo, da klubi lahko opravljajo tudi pridobitno dejavnost, vendar le pod naslednjimi pogoji:

- Pridobitna dejavnost je vpisana v statut kluba.
- Povezana je z namenom in cilji kluba, kar pomeni, da lahko neposredno pripomore k njihovem uresničevanju.
- Je dopolnilna dejavnost nepridobitni dejavnosti – skupaj s pridobitno predstavlja neko celoto.
- Ustvarjeni presežek prihodkov nad odhodki morajo po zakonu vložiti nazaj v klub in ga uporabiti za uresničevanje namena organizacije, zaradi katerega je ustanovljena.

⁷ Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb ureja obdavčitev dohodkov vseh pravnih oseb.

⁸ Pravilnik o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti natančno opredeljuje, kaj se šteje kot prihodek iz pridobitne dejavnosti.

- Izvaja se v obsegu, potrebnem za uresničevanje namena, ciljev in nepridobitne dejavnosti kluba.
- Ne sme predstavljati pretežnega dela vseh prihodkov nepridobitne dejavnosti kluba.

Študentski klubi morajo voditi ločeno knjigovodstvo za pridobitno in nepridobitno dejavnost. Za pridobitni del veljajo isti davčni predpisi kot za pridobitne organizacije, ker ne sme biti ovirana konkurenca na trgu.

Tretja skupina virov oziroma načinov financiranja predstavljajo donacije in sponzorstva. Sredstva, pridobljena na tej osnovi, so lahko v obliki denarja ali v obliki proizvodov, blaga in storitev. Ne smemo pa pozabiti, da so omenjena sredstva neproračunska.

Donacije so namenski prihodki, ki ga pridobitna organizacija prispeva za določen namen. Pri donatorju (samostojnem podjetniku ali gospodarski družbi) se donirana sredstva lahko upoštevajo kot davčna olajšava. Med donatorjem in študentskim klubom se sklene donatorska pogodba, poleg tega se donatorju izstavi potrdilo o donaciji, s katerim klub donatorju potrdi prejem donacije.

Sponzoriranje pa je običajno odvisno s vsebinsko povezanim marketinškim nastopom in je na nek način plačilo za opravljeno marketinško storitev; v našem primeru gre za povezavo študentskih klubov in pridobitnih organizacij. Praviloma posamezni študentski klub v taki povezavi ne sme razmišljati o sebi kot o organizaciji, ki prosi za dobrodelna sredstva, ampak kot o partnerju v marketinškem nastopu. V praksi je smotrno iskati sponzorskega partnerja za nek športni projekt med pridobitnimi organizacijami na področju športa, na primer neko športno trgovino. Vodstvo študentskega kluba mora oceniti, kakšne vrste sponzorji bi bili najbolj primerni za katero področje in jih tudi najti. V praksi študentski klubi sprejmejo sodelovanje s katerimkoli sponzorjem, ki mu je to v interesu. Za primer sodelovanja študentskega kluba in sponzorskega partnerja lahko navedem kot primer reklamiranje podjetja na raznih projektih študentskih klubov. Pomembno je, da se medsebojni odnos uredi s pogodbo, med drugim tudi zaradi davčnih razlogov.

3. 6 ZVEZA ŠTUDENTSKIH KLUBOV SLOVENIJE

Zveza ŠKIS je nastala kot posledica vse močnejšega delovanja študentskih klubov v lokalnih skupnostih, ki so vztrajno izvajali in širili svoje dejavnosti in ideje; posledica želje po skupnem delovanju je ustanovitev lastne zveze, 16. junija 1994. Istega leta so tudi sprejeli Temeljni akt Zveze ŠKIS. Nazadnje je bil spremenjen in dopolnjen 27. februarja 2008.

Zveza ŠKIS je samostojno, nepridobitno in nepolitično združenje študentskih društev, ki jim je priznan status ŠOLS po ZDru in ZSkus (Temeljni akt Zveze ŠKIS, 5. čl.). Je krovna organizacija študentskih klubov (imenovana tudi "mama ŠKIS") in deluje v vlogi, zaradi katere se je ustanovila, in sicer zaradi koordinacije študentskih klubov ter zastopanja njihovih interesov v odnosih s sorodnimi organizacijami, z državo, s tujino in drugimi interesnimi skupinami. Skrbi za povezovanje med klubi, izobraževanje, informiranje, nudi davčno in pravno svetovanje klubom pri njihovem delovanju, usklajuje njihove interese in rešuje morebitne težave. Poleg tega je namenjena organiziranju nacionalnih študentskih projektov (Zveza ŠKIS 2008).

Temeljni akt natančno opredeljuje članstvo, cilje in organiziranost Zveze ŠKIS. Podrejeni so mu pravilniki, ki določajo pravice in obveznosti svetnikov, članov in organov Zveze ŠKIS ter poslovniki, s katerimi se urejajo notranja razmerja in način dela v njenih organih, sprejema pa ga vsak organ zase (Temeljni akt Zveze ŠKIS, 87. in 88. čl.). Tako kot ostale organizacijske oblike ŠOS, mora tudi Zveza ŠKIS upoštevati zakone, ki se dotikajo njenega delovanja in organiziranosti.

Zveza ŠKIS si je vsa leta od sprejema ZSkus prizadevala za aktivnejše delovanje ŠOS, katero se je po dolgih letih končno začelo s spremembo Študentske ustave decembra 2002. Zveza ŠKIS tako od začetka aktivno sodeluje pri vseh skupnih projektih ŠOS-a, kjer se je izkazala kot zanesljiva partnerica in nosilni steber študentskega organiziranja (Almanah Zveze ŠKIS 2006, 10).

3. 6. 1 ČLANSTVO

Študentski klub je lahko član Zveze ŠKIS v primeru, da je vpisan v register društev pri pristojnem organu, izkaže interes za članstvo, izpolnjuje pogoje Temeljnega akta Zveze ŠKIS in je sprejet s sklepom Zveze ŠKIS (Temeljni akt Zveze ŠKIS, 16. čl.).

Člani v Zvezi ŠKIS so naslednji:

- redni član,
- član kandidat in
- član opazovalec.

Redni člani so posamezni klubi, ki izpolnjujejo vse pogoje, določene s Študentsko ustavo in imajo status ŠOLS po ZSKUŠ in drugih aktih ŠOS (Temeljni akt Zveze ŠKIS, 18. čl.). To področje ureja Pravilnik o podeljevanju in izgubi statusa ŠOLS. Za pridobitev statusa ŠOLS morajo klubi delovati v upravni enoti, v kateri nima sedeža še noben študentski klub s statusom ŠOLS. Na svojem, lokalnem področju delovanja morajo pridobiti članstvo študentov vsako leto posebej. Pogoj za ohranitev statusa ŠOLS je 15 % članstvo od celotnega števila študentov v upravni enoti, v kateri se klub nahaja.

Član opazovalec nima glasovalne pravice, nima statusa ŠOLS, saj zanj ni zaprosil; je študentski klub, katerega glavni namen je dvig kakovosti študentov in dijakov (Temeljni akt Zveze ŠKIS, 23. čl.).

Član kandidat je študentski klub, ki je na novo pridobilo status ŠOLS in je zaprosil za polnopravno članstvo v Zvezi ŠKIS (Temeljni akt Zveze ŠKIS, 27. čl.). Ima enake pravice in dolžnosti kot redni član (Temeljni akt Zveze ŠKIS, 28. čl.).

Pravice rednih članov so:

- kandidiranje svojih članov v organe Zveze ŠKIS,
- sodelovanje preko svojih članov pri delu organov Zveze ŠKIS,
- dajanje predlogov organom Zveze ŠKIS,
- aktivno sodelovanje pri projektih Zveze ŠKIS,
- obveščenost o delovanju organov Zveze ŠKIS,

- obveščенost o finančnem in materialnem poslovanju organov,
- nastopanje, tekmovanje ali kako drugačno predstavljanje Zveze ŠKIS.

(Temeljni akt Zveze ŠKIS, 19. čl.)

Dolžnosti rednih članov so:

- sodelovanje preko svojih članov pri delu organov Zveze ŠKIS,
- spoštovanje Temeljnega akta Zveze ŠKIS,
- dostavljanje vsebinskih in finančnih poročil o njihovem poslovanju pri preverjanju upravičenosti do rednega članstva,
- dostavljanje poročil o novoizvoljenih organih in zapisnike s sej najvišjega organa najkasneje 30 dni po seji najvišjega organa,
- omogočanje prisotnosti organom Zveze ŠKIS na sejah najvišjega organa,
- skrb za svoja sredstva v skladu s Študentsko ustavo,
- omogočanje organom Zveze ŠKIS vpogled v dokumentacijo kluba,
- skrb za dober ugled Zveze ŠKIS.

(Temeljni akt Zveze ŠKIS, 20. čl.)

Zveza ŠKIS združuje 54 samoupravnih lokalnih študentskih organizacij; 50 s statusom ŠOLS, ki so polnopravni, redni člani Zveze ŠKIS in 4 pridružene člane. Glavna značilnost delovanja Zveze ŠKIS je njeno decentralizirano delovanje, s pomočjo katerega pokrivajo skoraj celotno področje Slovenije. Študentski klubi so porazdeljeni v 6 regij, vsaka regija ima svojega področnega vodjo (Almanah Zveze ŠKIS 2007):

- *Regija 02* (Klub koroških študentov, Klub mariborskih študentov, Klub ptujskih študentov, Klub prekmurskih študentov, Študentski klub Slovenskih goric, Klub študentov Lendava, Prleški študentski klub, Klub ormoških študentov, Klub študentov Slovenska Bistrica).
- *Regija 03* (Študentska organizacija Hrastnik, Klub študentov Dravinjske doline, Klub študentov občine Celje, Klub študentov Šmarske regije in Obsotelja, Klub trboveljskih študentov, Klub zgornjesavinjskih študentov, Laški akademski klub, Šaleški študentski klub, Študentski klub mladih Šentjur, Študentski klub Žalec).

- *Dolenjska regija* (Društvo novomeških študentov, Društvo študentov Brežice, Klub belokranjskih študentov, Klub kočevskih študentov, Klub posavskih študentov, Klub študentov občine Trebnje, Ribniški študentski klub, Študentski klub Sevnica).
- *Gorenjska regija* (Klub študentov Kranj, Klub jeseniških študentov, Klub radovljiških študentov, Klub škofjeloških študentov, Klub študentov Selške doline, Klub tržiških študentov, Klub žirovskih študentov, Klub študentov Poljanske doline).
- *Osrednja regija* (Klub litijskih in šmarskih študentov, Klub logaških študentov, Klub vrhniških študentov, Klub zasavskih študentov, Notranjski študentski klub, Študentski klub Domžale, Študentski klub GROŠ, Študentski klub Kamnik).
- *Primorska regija* (Klub ajdovskih študentov in dijakov, Klub goriških študentov, Klub idrijskih študentov, Klub izolskih študentov in dijakov, Klub študentov Ilirske Bistrice, Klub študentov občin Postojna in Pivka, Klub študentov občine Koper, Klub študentov Sežana, Klub tolminskih študentov, Klub študentov občine Piran).

3. 6. 2 INTERNA ORGANIZIRANOST

Struktura Zveze ŠKIS temelji na konceptu dvotirnosti. Njeno delovanje se deli na dva dela: politični in operativni del.

Naloga političnega dela je izboljševanje okolja za delovanje študentskih klubov in izboljševanje njihove podobe. Tako se politični del ukvarja z mladinsko politiko sociale, kulture, športa, visokega šolstva, z razmerji znotraj ŠOS in z razmerji do ostalih članov ŠOS.

Organi Zveze ŠKIS, ki spadajo v politični del, so sledeči:

- Svet Zveze ŠKIS,
- Glavni odbor Zveze ŠKIS,
- Nadzorna komisija Zveze ŠKIS,
- Varnostni svet Zveze ŠKIS (Temeljni akt Zveze ŠKIS, 31. čl.).

Svet Zveze ŠKIS je najvišji organ in najvišje predstavniško telo študentskih klubov, ki zastopa interese študentov na lokalni ravni. Hkrati opravlja funkcijo Sveta ŠOLS po ZSKUŠ. Vsak redni član in član kandidat zveze ima v Svetu Zveze ŠKIS enega svetnika, ki je predstavnik kluba. Svetnika izvoli najvišji organ posameznega študentskega kluba v skladu s temeljnim aktom Zveze ŠKIS, Volilnim pravilnikom za volitve v Svet Zveze ŠKIS ter ostalimi akti zveze. Svet Zveze ŠKIS vodi predsednik Zveze ŠKIS. Trenutno Svet Zveze ŠKIS predstavlja 50 predsednikov iz petdesetih študentskih klubov, ki imajo status ŠOLS. Tako so klubi kljub svoji majhnosti zelo pomemben faktor pri regionalnem organiziranju in povezovanju študentov.

Funkcijo vodstva Zveze ŠKIS opravlja Glavni odbor Zveze ŠKIS, ki je za svoje delo odgovoren Svetu Zveze ŠKIS. Opravlja upravne, organizacijske, administrativne, koordinacijske in strokovno – tehnične naloge, ki mu jih naloži Svet Zveze ŠKIS.

Glavni odbor Zveze ŠKIS vključuje:

- predsednika, ki je hkrati tudi predsednik Zveze ŠKIS,
- podpredsednika, ki je hkrati tudi predsednik Varnostnega sveta Zveze ŠKIS,
- blagajnika, ki skrbi za materialno – finančno poslovanje,
- administratorja in
- 4 do 6 članov (Temeljni akt Zveze ŠKIS, 47. čl.).

Nadzorna komisija je nadzorni organ Zveze ŠKIS, ki spremlja delo njenih organov, opravlja stalni nadzor nad zakonitostjo njenega delovanja in njenim finančnim poslovanjem, opravlja funkcijo razsodnega in disciplinskega organa ter opravlja delo, potrebno ob volitvah organov Zveze ŠKIS. Za svoje delo odgovarja Svetu (Temeljni akt Zveze ŠKIS, 54. čl.).

Varnostni svet Zveze ŠKIS sestavljajo predsednik Varnostnega sveta in 6 vodij posameznih regij. Je organ, ki združuje in povezuje klube po Sloveniji in je vrsta notranjega nadzora nad delovanjem klubov, rešuje konflikte znotraj klubov in med njimi, spodbuja njihovo boljše sodelovanje in povezovanje ter skrbi za obstanek

klubov ob morebitnih spremembah na področju odvajanja sredstev. Za svoje delo odgovarja Svetu in Glavnemu odboru Zveze ŠKIS.

Nepolitični ali operativni del se ukvarja z informiranjem, izobraževanjem, podporo in pomočjo članom Zveze ŠKIS; ta del je nadgradnja Zveze ŠKIS in planirana podpora z vrha, ki lahko bistveno omili šok možnega zmanjšanja oziroma izgube glavnega vira financiranja študentskih klubov. Operativni del je tudi zadolžen za izvedbo večjih samostojnih projektov Zveze ŠKIS. Organ operativnega dela je Upravni odbor, ki ima predsednika in 4 člane. Imenovani štirje člani vodijo in opravljajo naloge iz naslednjih operativnih področij:

- izobraževanje (izobraževanje članov Zveze ŠKIS),
- zakonodaja (pravna pomoč, upravna pomoč, računovodska pomoč),
- razpisi (iskanje evropskih in nacionalnih razpisov, pomoč pri prijavi članov Zveze ŠKIS),
- projekti (samostojni projekti Zveze ŠKIS).

Člani Upravnega odbora za svoje delo odgovarjajo političnemu delu Zveze ŠKIS, in sicer Svetu in Glavnemu odboru Zveze ŠKIS (Temeljni akt Zveze ŠKIS, 32. čl.).

3. 6. 3 CILJI IN PODROČJA DELOVANJA

Zveza ŠKIS je bila ustanovljena in deluje z namenom (Temeljni akt Zveze ŠKIS, 12. čl.):

- predstavljanja interesov članov in Zveze ŠKIS navzven, pred organi ŠOS, drugimi študentskimi organizacijami, ostalimi organizacijami, državnimi in ostalimi organi ter institucijami,
- spodbujanja vzajemnega razumevanja, izmenjave izkušenj in pripravljenosti za medsebojno sodelovanje svojih članov,
- spodbujanja regionalnega povezovanja svojih članov,
- prizadevanja za demokratično organiziranost in za delovanje članov Zveze ŠKIS v skladu z veljavnimi predpisi RS,
- varovanja temeljnih pravic dijakov in študentov, ki so včlanjeni v Zvezo ŠKIS,

- sooblikovanja študentske politike in prizadevanja za normativno urejanje študentske problematike,
- spodbujanja, uveljavljanja in organiziranja skupnih kulturnih in športnih prireditev, obštudijskega izobraževanja študentov in mednarodne izmenjave študentov,
- prizadevanja za aktiven vpliv svojih članov na razvoj in upravljanje družbe,
- spodbujanja in razvijanja sodelovanja Zveze ŠKIS s sorodnimi organizacijami doma in po svetu ter
- spodbujanja svobodnega združevanja študentov in dijakov.

Za doseganje teh namenov so v okolju Zveze ŠKIS zrasli nekateri največji študentski projekti v Sloveniji (Almanah Zveze ŠKIS 2007):

- *Študentska arena* je največja sejemska – izobraževalna prireditev za mlade v Sloveniji.
- *Škisovalna tržnica* je največja vsakoletna enodnevna prireditev za mlade v Sloveniji. Prireditev je dobila ime po stojnicah, na katerih študentski klubi predstavljajo svoje delovanje na lokalni ravni, obenem pa predstavljajo tudi lokalne in regionalne posebnosti kraja in regije, iz katerih prihajajo.
- *Škisovalna regata* je pomladanski enodnevni projekt, kjer se klubi med seboj pomerijo v jadralskem znanju. Vsak klub sestavi ekipo in tekmuje na svoji jadrnici.
- *Vsi na ŠKIS* je namenjen tistim, ki uživajo v smučanju in deskanju.
- *ŠKIS gol* je športno tekmovanje v nogometu.
- *Festival ŠTUNF* je študentski kulturni festival. Poteka vsako leto v drugem slovenskem kraju v organizaciji lokalnega študentskega kluba in Zveze ŠKIS.
- *Škisovalni troboj* je nov projekt Zveze ŠKIS, ki je bil prvič izveden leta 2007, kjer so se tekmovalci pomerili v bowlingu, biljardu in pikadu.
- *Škisovalna štorklja* je namenjena mladim študentskim družinam. Pomaga jim s subvencijami, katere podelijo preko različnih natečajev.

3. 6. 4 FINANCIRANJE

Zveza ŠKIS materialna in finančna sredstva pridobiva na podlagi dohodkov od prireditelj, dotacij, daril in volil, dohodkov kapitalskih vložkov, dohodkov od lastnega premoženja ter drugih dohodkov (Temeljni akt Zveze ŠKIS, 80. čl.). Prijavlja se na razpise, za kar je zadolžen operativni del. Sponzorje pa ji v praksi uspe dobiti le za večje projekte, kot je Škiso tržnica. Poleg tega so ji študentski klubi s statusom ŠOLS kot njeni člani dolžni povrniti 3 odstotke dohodkov iz tega naslova.

V primeru, da Zveza ŠKIS pri opravljanju svoje dejavnosti ustvari presežek prihodkov nad odhodki, ga mora uporabiti za uresničevanje svojega namena in ciljev oziroma za opravljanje nepridobitne dejavnosti, opredeljene v svojem temeljnem aktu. »Zveza ŠKIS lahko opravlja pridobitno dejavnost le v primerih, ko je to povezano z njenimi nameni in cilji in se opravlja kot dopolnilna dejavnost nepridobitni dejavnosti Zveze. Opravljanje pridobitne dejavnosti je omejeno na tak obseg, ki je potreben za uresničevanje namena in ciljev Zveze ŠKIS« (Temeljni akt Zveze ŠKIS, 86. čl.).

4. ANALIZA KLUBSKEGA DELOVANJA, KOT GA VIDIJO NJIHOVI PREDSEDNIKI

4. 1 NAMEN RAZISKAVE

Iz podatkov, ki sem jih zbrala in predstavila v teoretičnem delu svojega dela, lahko upravičeno sklepam, da so temelji celotnega študentskega organiziranja v Sloveniji dobro postavljeni in študentske organizacije kot take imajo možnost za nadaljnje uresničevanje svojega poslanstva. V tretjem poglavju smo videli, v kolikšni meri študentski klubi na lokalni ravni uresničujejo svoje poslanstvo preko številnih izvedenih projektov na mnogih področjih; k temu pa dodaja svojo vrednost tudi Zveza ŠKIS. Vendar me je kljub pozitivni teoretični podobi zanimalo, kako delovanje klubov poteka v praksi.

Iz tega razloga sem se odločila, da raziščem delovanje študentskih klubov skozi perspektivo predsednikov, ki so v preteklosti (nekateri so še vedno aktivni na področju študentskega organiziranja) vodili posamezne klube. Osredotočila sem se na njihova mnenja in izkušnje, zanimal me je razlog, ki jih je pripeljal do odločitve za aktivno sodelovanje v študentskem organiziranju, problemi, s katerimi so se srečevali v teku svojega mandata in načini, kako so se spopadali z njimi. Z raziskavo sem tako dobila konkretne odgovore na svoja vprašanja.

4. 2 METODOLOGIJA IN IZVEDBA RAZISKAVE

4. 2. 1 SESTAVA IN STRUKTURA INTERVJUJA

Raziskavo sem opravila s pomočjo strukturiranega intervjuja, kar pomeni, da sem vprašalnik sestavila vnaprej. Vsem spraševancem sem postavila ista vprašanja, kar mi je omogočilo večjo primerljivost odgovorov in boljšo obdelavo ter analizo rezultatov. Intervju mi je omogočil neposreden dostop do potrebnih podatkov. Prošnjo za sodelovanje pri diplomskem delu sem razposlala po elektronski pošti vsem študentskim klubom s statusom ŠOLS⁹, torej jo je prejelo 50 študentskih

⁹ Kriterij izbora sodelujočih v intervjuju je bil naslednji: najmanj dveletno aktivno delovanje na področju študentskega organiziranja in najmanj enoletno predsedovanje študentskemu klubu s statusom

klubov. Posredovali so jih predsednikom, ki so ustrezali mojim kriterijem. Prejela sem le 12 pozitivnih odgovorov, to me je presenetilo, saj sem pričakovala večje zanimanje s strani študentskih klubov in njihovih aktivnih udeležencev. Tako sem opravila 12 intervjujev, torej je bilo v raziskavo vključenih 24 % klubov od vseh študentskih klubov s statusom ŠOLS. Kljub tako majhnem vzorcu, sem uspela dobiti po dva kandidata iz vsake regije (kot sem že omenila je le-teh šest).

Rezultate raziskave sem ponazorila v tabeli, za lažjo vizualno ponazoritev pridobljenih podatkov pa sem prikazala tudi graf.

4. 2. 2 ANALIZA INTERVJUJEV

Predsedniki, ki so sodelovali v mojem raziskovanju, so že pred nastopom predsedniškega mandata v študentskem klubu vrsto let aktivno delovali na področju študentskega organiziranja. Večinoma so začeli kot člani organov klubov v domačem kraju, kar jim je omogočilo postopno spoznavanje z organizacijo in kasneje nastop v predsedniški vlogi. Nekateri so delovali tudi v preostalih organizacijskih oblikah ŠOS in drugih mladinskih organizacijah. Po preteku predsedniškega mandata se je največkrat pojavil primer, da je študent prevzel funkcijo svetnika v Zvezi ŠKIS, saj je bil lahko le z ustreznimi izkušnjami primeren predstavnik svojega kluba na nacionalni ravni.

V prvi vrsti me je zanimalo, kaj je vplivalo na njihovo prvotno odločitev za sodelovanje na področju študentskega organiziranja.

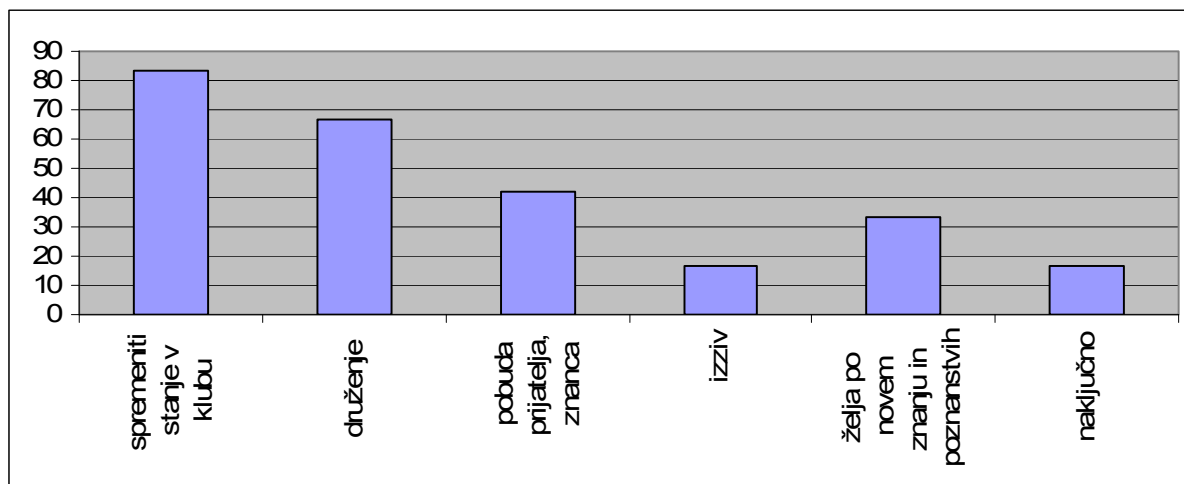
Tabela 4.2.2.1: Vplivi na odločitev za aktivno sodelovanje v študentskem organiziranju

RAZLOG	ODSTOTEK
spremeniti stanje v domačem klubu	83,3
druženje	66,7

ŠOLS, saj sem za analizo potrebovala izkušene in aktivne študente na področju lokalnega organiziranja študentov.

pobuda prijatelja, znanca	41,7
izziv	16,7
želja po novem znanju in poznanstvih	33,3
naključno	16,7

Graf 4.2.2.1: Vplivi na odločitev za aktivno sodelovanje v študentskem organiziranju

Vir: Tabela 4.2.2.1.

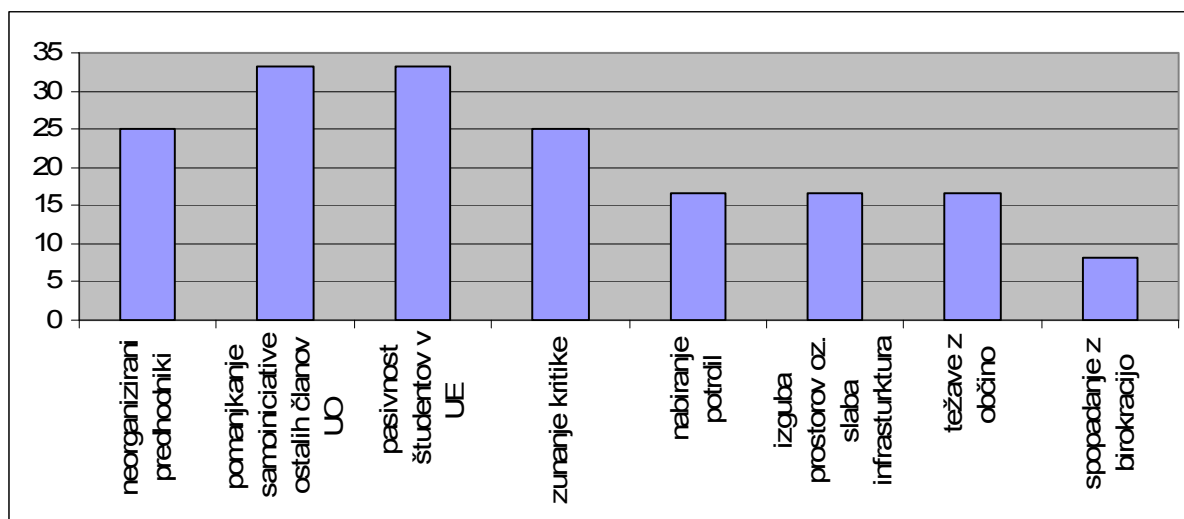
Velika večina, kar 83,3 % intervjuvancev se je odločila za konkretno delovanje v klubu zaradi želje po spremembi stanja v domačem klubu in posredno tudi stanja v domačem kraju na področju občudijških dejavnosti za študente predvsem zaradi mnenja, da so razpoložljiva sredstva iz naslova koncesijskih dajatev nekoristno porabljena. Študentski klubi so jim omogočili uresničiti, kar so v domačem kraju pogrešali kot študentje. 66,7 % intervjuvancev se je odločilo za delovanje v klubu zaradi ideje po združevanju, skupnem delu in kvalitetnem preživljanju prostega časa. Iz pridobljenih rezultatov lahko sklepam, da je pri vključitvi v študentsko delovanje druženje eden izmed pomembnejših dejavnikov, v prid temu pa govori tudi razlog za priključitev klubom na pobudo prijateljev in znancev.

Glede na to, da študentje prevzamejo vodenje organizacije z zelo malo ali celo brez izkušenj vodenja kakršnekoli organizacije, me je zanimalo s kakšnimi problemi so se v svojem mandatu srečevali.

Tabela 4.2.2.2: Najpogostejše težave v mandatu predsednikov

TEŽAVE	ODSTOTEK
neorganizirani predhodniki	25
pomanjkanje samoiniciative ostalih članov upravnega odbora	33,3
pasivnost študentov v upravni enoti	33,3
zunanje kritike	25
nabiranje potrdil	16,7
izguba prostorov oz. slaba infrastruktura kluba	16,7
težave z občino	16,7
spopadanje z birokracijo	8,3

Graf 4.2.2.2: Najpogostejše težave v mandatu predsednikov

Vir: Tabela 4.2.2.2.

Spraševala sem se, ali se študentje vrednotno in interesno zavzemajo za aktivno spremljanje dogajanja na področju študentskega organiziranja ali je le-to samo pasivno. Izkazalo se je, da je v študentskih klubih pomanjkanje samoiniciative ostalih internih udeležencev, t.i. »kvazi aktivnih« udeležencev, eden izmed večjih problemov. Ti študentje velikokrat ne čutijo odgovornosti za obstoj in boljše delovanje kluba in tako naloge, ki naj bi se porzdelile, ostanejo predsednikom. Prav

tako je problematična tudi pasivnost ostalih študentov v upravni enoti, v kateri klub deluje.

Predsedniki so mnenja, da se večina študentov ne zaveda, koliko denarja, ki je namenjen za zadovoljevanje njihovih interesov, klubi mesečno dobijo in za kaj ga porabijo. Študentje se prav tako ne zavedajo, da so lahko del zelo močne organizacije. Projektov se udeležujejo le zaradi subvencioniranja in malo je takšnih, ki dejansko posredujejo ideje za projekte, kaj šele da bi jih izpeljali.

25 % predsednikov se vsakodnevno srečuje z zunanjimi kritikami, predvsem iz strani že omenjenih pasivnih študentov, ki študentskega organiziranja ne poznajo in ne razumejo. Enak odstotek intervjuvancev je navedlo tudi težave zaradi neorganiziranih in delovno neuspešnih predhodnih predsednikov. Slednji so jim predstavljali oviro in ne pomoč v predsedniškem mandatu, saj so morali najprej odpraviti njihove napake v vodenju in se šele potem osredotočiti na lastno predsedovanje. 16,7 % se jih je spopadalo s težavami z občino in njenimi predstojniki, ker je bilo premalo iniciative za sodelovanje. Enak odstotek predsednikov se je soočil s težavnim nabiranjem potrdil, kar je zopet indikator pomanjkanja samoiniciative študentov upravne enote, v katerem se klub nahaja. Kot težave pri vodenju klubov so navajali tudi spopadanje z birokracijo, ki včasih ubije študentskega duha, vendar je po drugi strani varovalka pred nepravilnostmi delovanja.

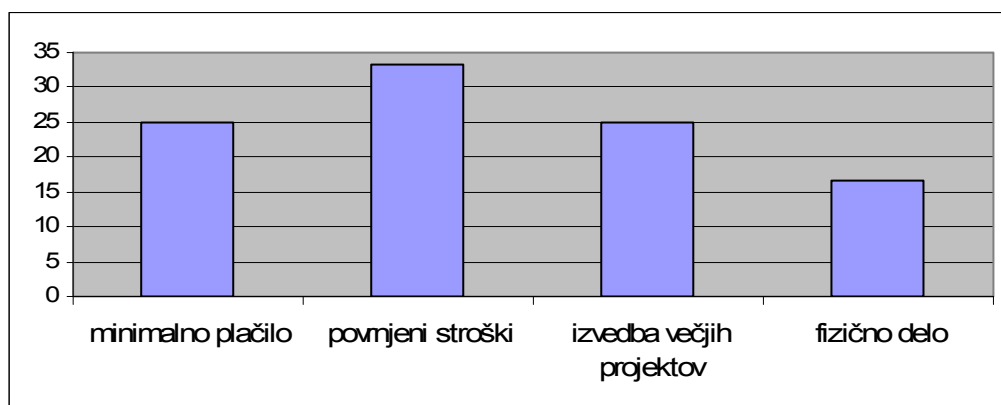
Na vprašanje, ali je vsakoletno nabiranje potrebnega števila članov za ohranitev statusa ŠOLS problematično, je odgovorilo pritrdilno 41,7 % intervjuvancev, kar je prav tako kazalec nezanimanja študentov za področje študentskega organiziranja, vendar je zanimivo, da jih ni enak odstotek navedlo to kot težavo v svojem mandatu. Vendar je na drugi strani odgovor intervjuvancev (58,3 %), ki ga zagotovo ne moremo zanemariti, da letno pridobivanje potrdil ni problematično, pozitivni kazalec. Torej še vedno obstajajo študentje, ki jih omenjeno področje zanima in so v njem tudi pripravljeni sodelovati.

Vodenje kakršnekoli organizacije zahteva čas, energijo in odrekanje prostemu času. Glede na dejstvo, da so klubi nepridobitne organizacije in da je delo v njih v osnovi prostovoljno, me je zanimalo, koliko, če sploh, dobijo aktivisti svoje delo plačano.

Tabela 4.2.2.3: Plačilo aktivistov v klubih

PLAČILO	ODSTOTEK
minimalno plačilo	25
povrnjeni stroški	33,3
izvedba večjih projektov	25
fizično delo	16,7

Graf 4.2.2.3: Plačilo aktivistov v klubih

Vir: Tabela 4.2.2.3.

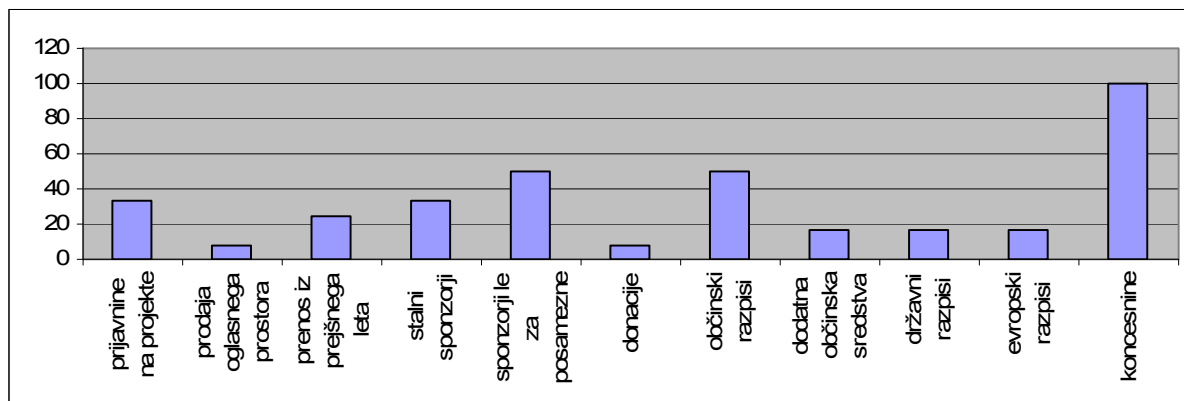
Iz pridobljenih podatkov je razvidno, da delo v klubu res temelji na osnovi prostovoljstva. Le 33,3 % intervjuvancev je navedlo, da aktivni v njihovih klubih dobijo povrnjene stroške, kar pomeni, da le štirje klubi od dvanajstih svojim aktivnim članom povrnejo stroške, ki jih imajo zaradi dela v klubih. Minimalno plačilo dobi 25 %, kar nakazuje, da so aktivni člani plačani natanko v treh klubih od dvanajstih, ki sem jih analizirala. Enak odstotek jih je plačanih za izvedbo večjih projektov, za organizacijo katerih je potrebno veliko časa in izkušenj. Na podlagi Tabele 4.2.2.2 in Tabele 4.2.2.3 sklepam, da je lahko eden izmed vzrokov za pasivnost in pomanjkanje odgovornosti notranjih udeležencev opravljanje dela, ki ni plačano.

Nadalje sem intervjuvance vprašala, kako so v svojem mandatu pridobivali sredstva za klubske delovanje. V naslednji tabeli so prikazani zbrani odgovori:

Tabela 4.2.2.4: Struktura prihodkov študentskih klubov s statusom ŠOLS

VIR PRIHODKA	ODSTOTEK
prijavnine na projekte	33,3
prodaja oglasnega prostora	8,3
prenos iz prejšnjega leta	25
stalni sponzorji	33,3
sponzorji le za posamezne (večje) projekte	50
donacije	8,3
občinski razpisi	50
dodatna občinska sredstva	16,7
državni razpisi	16,7
evropski razpisi	16,7
delež od koncesijskih dajatev posredovanja začasnih in občasnih del dijakom in študentom	100

Graf 4.2.2.4: Struktura prihodkov študentskih klubov s statusom ŠOLS

Vir: Tabela 4.2.2.4.

Odgovori so pokazali, da študentskim klubom s statusom ŠOLS res predstavljajo glavni vir financiranja sredstva iz naslova koncesijskih dajatev, na katerega se klubi vse preveč opirajo, pri tem pa zanemarjajo ostale vire. Pomemben vir prihodkov študentskih klubov predstavljajo tudi prihodki iz občinskih razpisov. Na podlagi odgovorov intervjuvancev lahko vidimo, da študentski klubi premalo izkoriščajo to

možnost; nekateri zaradi slabih odnosov z občino, drugi zaradi mnenja, da jim delež iz koncesijske dajatve predstavlja zadosten vir financiranja. Le polovica klubov se potruzi dobiti sponzorje za posamezne večje projekte, medtem ko ima le 33,3 % stalne sponzorje. Premalo študentskih klubov se prijavlja na državne in evropske razpise. Tu imamo še dodatna občinska sredstva, katera podeljujejo občine, ki so lokalnemu študentskemu organiziranju morda bolj naklonjene. Teh je le 16,7 %. Na žalost je pravno – formalna ureditev področja študentskega delovanja nezadovoljiva, saj ne določa razmerja obveznosti države in lokalnih skupnosti in ne obvezuje lokalne skupnosti za spodbujanje študentskega delovanja.

Seveda me je zanimalo tudi mnenje intervjuvancev o dolgoročnem obstoju študentskih klubov v primeru ukinitve njihovega financiranja iz virov študentskih koncesij. Prevladujoče mnenje je naslednje:

- izguba (dela) finančne samostojnosti,
- padec v odvisnost javnih razpisov in sponzorstva,
- upad števila klubov,
- upad števila projektov,
- porast števila nizko proračunskih projektov,
- manjše subvencije projektov ali celo ukinitve subvencij,
- izguba študentskih klubov v poplavi drugih ponudb sodobnemu študentu,
- nujna podpora drugih institucij,
- spremenjeno klubsko delovanje in
- primanjkljaj števila aktivnih.

Trije intervjuvanci od dvanajstih pa so celo mnenja, da bi študentski klubi slej ko prej utonili v pozabo.

Zaradi dejstva, da vodenje kakršnekoli organizacije vzame ogromno časa, sem bila prvotno mnenja, da je usklajevanje take vrste dela s študijem težavno. Še posebno v današnjem tempu življenja, kjer se prepleta ogromno aktivnosti, ki ne vključujejo študija in študentskega življenja. Vendar je enajst predsednikov, kar predstavlja 92 % intervjuvancev, odgovorilo, da jim usklajevanje ni predstavljalo večjih težav, saj je vse odvisno le od organizacije časa in dejavnosti. Le en predsednik je mnenja, da bi lahko končal študij prej, če se ne bi toliko posvečal »klubskim zadevam«.

Zanimalo me je tudi, kaj so intervjuvanci v letih aktivnega udejstvovanja v lokalnem študentskem organiziranju pridobili. Odgovori so se medsebojno prekrivali in hkrati dopolnjevali. Mnenje vseh je, da so pridobljene izkušnje neprecenljive, naj so bile pozitivne ali negativne. Koristile so jim pri študiju in v vsakdanjem življenju; tistim pa, ki so že zaposleni (dva nekdanja predsednika), tudi na delovnem mestu. Najpogosteje navedena znanja, ki so jih osvojili:

- poznavanje osnovne pravne podlage,
- spoprijemanje z birokracijo (pisanje dopisov, računov, pogodb, vodenje in plačevanje računov in drugo),
- delo z računalnikom,
- komuniciranje in povezovanje s pomembnimi ljudmi (poslovnimi partnerji, županom),
- organiziranost in delovne navade,
- organizacija večjih in manjših projektov,
- fleksibilnost,
- iskanje zamisli, idej,
- timsko delo,
- nastopanje pred javnostjo,
- argumentiranje zahtev,
- odprtost za spremembe,
- sistematično reševanje problemov,
- povišana stopnja odgovornosti idr.

Kompetence, ki so jih študentje pridobili v dinamičnem procesu kontinuiranega učenja skozi delovanje v študentskem klubu kot organizaciji, so jim omogočile, da so lahko v predsedniški funkciji sčasoma izvajali tudi aktivnosti, za katere poprej niso imeli zadostnega znanja. Vendar obstaja med predsedniki dvom, da bodoči delodajalci ne bodo upoštevali pridobljenih izkušenj pri iskanju službe, saj niso formalno priznane.

4. 3 UGOTOVITVE ANALIZE

Podatki, katere sem pridobila z analizo intervjujev, izvedenih pri predsednikih študentskih klubov s statusom ŠOLS, so mi podali pomembne ugotovitve. Opirala sem se tudi na ugotovitve nekaterih avtorjev, ki se ukvarjajo s podobo mladine oziroma podobo študentov v današnjem času. Poleg tega ne morem mimo lastnih izkušenj, ki sem jih pridobila v sodelovanju pri lokalnem organiziranju študentov v domačem kraju.

Zaskrbljujoča je ugotovitev, da študentskim klubom s statusom ŠOLS predstavljajo edini stabilni vir financiranja sredstva iz deleža koncesijske dajatve. Ta način financiranja je v praksi najlažji, onemogoča pa načrtovanje na dolgi rok, kar posledično vpliva na padec motiviranosti, zavira resnejše dolgoročne načrtovanje in kontinuirano delovanje študentskih klubov. Z vidika zagotavljanja kvalitete dejavnosti študentskih klubov na dolgi rok to vsekakor ni perspektivno stanje. Ukinitve glavnega vira financiranja študentskih organizacij bi pomenila korenite spremembe na področju celotnega študentskega organiziranja. V tem primeru si bodo morali študentski klubi močno »zavihati rokave«, če bodo želeli preživeti. Vendar že dejstvo, da mandat v organih kluba ni dolgoročen in vodilni s pridobljenimi kompetencami odidejo po končani funkciji oziroma končanem študentskem statusu drugam, ni naklonjeno obravnavanemu načinu organiziranja. Okoliščine torej nakazujejo potrebo po večjem izkoriščanju drugih virov financiranja; od razvoja sistematičnega načrta za pridobivanje stalnih partnerjev (sponzorjev), do večjega interesa za prijavljanje na razpise. Ne moremo namreč zanemariti dejstva, da živimo v modernem svetu, kjer (predvsem finančna) sredstva igrajo ključno vlogo pri preživetju kakršnekoli organizacije. Ena izmed možnosti za dodatna sredstva je tudi opravljanje pridobitne dejavnosti kot dopolnilne dejavnosti. Pridobitna dejavnost, ki bi skupaj z nepridobitno predstavljala celoto organizacije, lahko klubom pomaga s finančnimi sredstvi in večjo prepoznavnostjo. Potrebna bi bila raziskava domačega kraja, kjer se posamezen klub nahaja in analiza potreb mladih v tem kraju ter se na podlagi ugotovitev odločiti za vsebino pridobitne dejavnosti. Za opravljanje pridobitne dejavnosti so si večji študentski klubi lahko postavili boljše temelje, saj so bili skladno s tem do sedaj upravičeni do večjega deleža iz koncesijske dajatve in so si tako lahko zagotovili lastne prostore, opremo, razpoznavnost, kompetence itd. Vendar bi

bilo v primeru naraščanja klubov, ki bi se ukvarjali tudi s pridobitno dejavnostjo, nujno potreben večji in ostrejši nadzor. Nevarnost namreč obstaja, da bi posamezniki lahko postali preveč obremenjeni in osredotočeni na pridobitni del.

Kot vsaka organizacija je tudi študentski klub interesna skupnost udeležencev, zato je sistematično načrtovanje pomembno tudi za usmerjanje in obvladovanje teh udeležencev, tako notranjih kot zunanjih, saj pomembno izboljšujejo učinkovitost in kakovost delovanja. Tavčar (2005) pravi, da so menjalna razmerja nepridobitnih organizacij z udeleženci zapletena, večsmerna in manj napovedljiva, saj se za svoje delovanje oskrbujejo iz t.i. interesnih menjalnih razmerjih. Videli smo, da študentskim klubom glavni finančni vir predstavljajo sredstva iz koncesijske dajatve, katere dobijo (posredno) od študentskih servisov, poleg tega se oskrbujejo tudi s sredstvi sponzorjev, donatorjev in občine, svojo dejavnost pa opravljajo v korist članov kluba v t.i. osnovnih menjalnih razmerjih. To so le nekateri izmed udeležencev, ki vplivajo na strukturo in samo delovanje študentskih klubov. Pregledno načrtovanje je torej nujno potrebno za udeležence tako v interesnih kot v osnovnih menjalnih razmerjih, saj jim med drugim omogoča vpogled v učinkovitost in uspešnost porabe sredstev, s katerimi se oskrbujejo študentski klubi. Na tem mestu moram opozoriti še na en razlog nujnosti načrtovanja: s preglednim načrtovanjem se vzdržuje zaupanje javnosti, ki je lahko porušeno zaradi neprimerne delovanja in poslovanja študentskih klubov v preteklosti¹⁰.

Večje možnosti za obstoj pa lahko pripišemo tudi tistim klubom, ki jim bo uspelo prestrukturiranje virov financiranja in se bodo odločili za zniževanje stroškov z boljšo organizacijo dela, boljšo kontrolo stroškov in drugimi potrebnimi ukrepi. Vendar se sprašujem, ali so neizkušeni študentje res sposobni sprejeti potrebne odločitve, ki bi bile nujne v primeru ukinitve glavnega vira financiranja in bi jih znali tudi uresničiti? Bi bila sčasoma potrebna večja profesionalizacija študentskega organiziranja, kar

¹⁰ Leta 2002 je prišlo na dan najodmevnejše prevladovanje zasebnih interesov na področju študentskih klubov, kjer se je meja med klubskim poslovanjem in zasebnimi dejavnostmi vodilnih popolnoma zabrisala. V celjskem študentskem klubu so se dalj časa dogajale nepravilnosti, vrhunec pa so dosegle, ko je član upravnega odbora Alek Gradišnik pobegnil v ZDA, z njim pa je izginilo tudi 70 milijonov takratnih tolarjev. Sledil je izbris kluba iz Zveze ŠKIS, ki se je ponovno ustanovil leta 2004 in zopet postal član Zveze ŠKIS leta 2005 (Petrovčič 2002).

pomeni med drugim tudi pridobivanje strokovnih kadrov med študentske organe? Kramer je mnenja, da imajo nepridobitne organizacije le prvotno ohlapno in fleksibilno organizacijsko strukturo, ko nastajajo in oblikujejo svojo identiteto. »Kasneje praviloma vse rastejo in se tako kot vse druge organizacije institucionalizirajo, kar pomeni, da se profesionalizirajo in birokratizirajo« (Kramer v Kolarič 2003, 38). Študentski klubi in celotno študentsko organiziranje v Sloveniji se je institucionaliziralo, dobilo je specifično mesto med organizacijami. Med raziskavo sem tudi opazila, koliko birokracije je potrebno za delovanje kluba, kar pomeni, da aktivni v klubih veliko časa posvetijo temu področju. Prav tako so tudi intervjuvanci navedli spopadanje z birokracijo kot enega izmed problemov v njihovem mandatu. Torej lahko trdim, da so študentski klubi že birokratizirani. Naslednji možen korak je torej profesionalizacija.

Pridobljeni podatki nakazujejo še na en problem, ki se pojavlja v organiziranju študentov na lokalni ravni. Zaskrbljujoče je vidno upadanje zanimanja študentske populacije v lokalnih okoljih. Odgovor lahko iščemo v spremenjenem načinu življenja študentov, ki je posledica spremenjenega družbenega življenja in samih družbenih razmer. Značilno za mlade je, da so se preusmerili iz ukvarjanja z družbo, kar se je v preteklosti kazalo v vsebini študentskih gibanj, v ukvarjanje s samim seboj. »Generacija šestdesetih je bila tista, ki je oblikovala prve subkulture, generacija sedemdesetih in osemdesetih družbena gibanja v obliki študentskih gibanj, naslednje generacije študentov pa se ukvarjajo s svojimi in ne več družbenimi problemi. Probleme, ki jih zaznavajo ne prelagajo na družbo, temveč se z njimi spopadajo vsak zase kot s svojimi individualnimi problemi« (Nastran Ule 1996, 23). Problem individualizacije mladih omenjajo tudi drugi avtorji. Miheljak je mnenja, da je sodobna mladost zaznamovana z individualizacijo, še več, omenja celo kolektivno individualizacijo, ki je posledica naraščajoče fleksibilnosti in diverzifikacije na vseh področjih življenja, na katerih prevladuje osebna izbira (Miheljak 2002, 46–49).

Razlog za upadanje zanimanja posameznih študentov za študentske klube lahko iščemo tudi v večji kakovosti in količini ponudbe programov za preživljanje prostega časa mladih v Sloveniji, ki je v primerjavi z dvema desetletjema nazaj, v porastu. Z organizacijo programov za mlade se ukvarja vse več vladnih, nevladnih in drugih organizacij. Mladi v domačih krajih lahko svoj prosti čas izkoristijo za sodelovanje v

različnih skupinskih dejavnostih, v obliki športnih aktivnosti, pri skavtih, tabornikih, gasilcih, ob dogodkih v knjižnicah, glasbenih in drugih umetniških večerih, pri pevskih zborih, dramskih skupinah, jezikovnih tečajih, v glasbenih šolah, prostovoljnih skupinah, morda v lokalnem okolju delujejo tudi mladinski klubi, mladinski center ali drugače poimenovana mladinska iniciativa. Omenjene oblike, tako ali drugače organizirane, so le ena izmed mnogih možnosti, kjer lahko študenti zadovoljujejo svoje interese; tako je tudi študentski klub le ena izmed alternativ študentovega udejstvovanja.

V primerih, kjer celo organi klubov niso zainteresirani za odgovorno delovanje, iz česar sledi, da je slednje manj učinkovito in vpliva na delovanje celotne organizacije, lahko iščemo osnovo v naslednjih razlogih:

- Člani nimajo dovolj razpoložljivega časa, da bi mogli uspešno skrbeti za potrebe kluba.
- Velikokrat so člani imenovani v organ, ker so povezani z drugimi organizacijami, zaradi želje po povezovanju s temi organizacijami. Problem se pojavi, ker se posvečajo samo zadevam, ki se nanašajo na te druge organizacije, za študentske klube pa nimajo časa ali pa si ga nočejo vzeti.
- Člani so imenovani v organ predvsem zaradi pomanjkanja aktivnih članov, ne da bi dojeli širše potrebe kluba kot organizacije.
- Nimajo izkušenj.
- Člani nimajo materialnih pogojev za delo: prostora, administrativne podpore, opreme ipd.
- Delo je prostovoljno.

Glede na ugotovljeno, lahko hipotezo, da **dolgoročni obstoj študentskih klubov najbolj ogroža preveliko opiranje na njihov glavni vir financiranja – pravico do deleža koncesijske dajatve posredovanja začasnih in občasnih del dijakom in študentom**, le delno potrdim, saj smo videli, da zelo velik problem za študentsko organiziranje na lokalni ravni, poleg problema izpostavljenega v hipotezi, predstavlja tudi pasivnost in individualnost današnjih študentov.

Kot sem že omenila danes v družbi obstaja ogromno različnih organizacij, ki zadovoljujejo interese mladih. Problem, na katerega sem naletela ob raziskovanju je,

da različne mladinske iniciative, ki so različno poimenovane, ostajajo razdrobljene in nepovezane. Sodelovanje klubov z drugimi organizacijami, še posebej mladinskimi, bi klubom zagotovilo večjo stopnjo razpoznavnosti in zavedanja o obstoju študentskih organizacij v lokalni obliki, prav tako bi pripomoglo k širjenju klubske kulture in poslanstva med mladimi. Povezano in brez ustvarjanja škodljive tekmovalnosti med seboj bi organizacije, ki zadovoljujejo interese mladih, lahko storile veliko več koristnega za mlade in posledično tudi za študente. Korak povezovanja pa je potrebno narediti zelo previdno, predvsem zaradi bojazni, da bi klubi izgubili svoj prvotni namen.

Torej lahko s pomočjo zbranih podatkov in njihove analize potrdim naslednjo hipotezo: **kljub temu, da imajo študentski klubi relativno dobro postavljene temelje za svoje delovanje, obstajajo problemi, ki so že močno načeli organiziranje študentov na lokalni ravni**; dobri temelji študentskega kluba so bili predstavljeni v teoretičnem in delno empiričnem delu, obstoječe probleme pa smo videli v empiričnem.

Raziskava je pokazala tudi, da se študentje, ki se odločijo za sodelovanje v študentskem organiziranju na lokalni ravni, borijo za obstanek in razvoj te vrste organiziranja mladih in tako predstavljajo njegovo gonilno silo. Eden izmed motivov, zaradi katerega so se posamezniki odločili za aktivno delovanje v študentskem klubu, je bila velikokrat želja po spremembi stanja na področju študentskih interesnih dejavnosti. Študentski klubi so jim predstavljali institucijo, kjer so lahko to svojo željo uresničili. Posledica začetnega nedolžnega skupinskega dela je pridobitev neprecenljivih izkušenj, ki predsednikom pomagajo tako pri nadaljnjem vodenju kluba kot v vsakdanjem življenju, kar potrjuje hipotezo, da je **delovanje študentov v organih študentskega kluba pozitivnega pomena za njihovo prihodnost, saj jim da neprecenljiva znanja in izkušnje**. Tudi sami so mnenja, da so se v času mandata izoblikovali v organizirane in sposobne posameznike.

5. SKLEP

V diplomskem delu sem raziskovala način organiziranosti študentskih klubov in njihovo problematiko. Študentski klubi so del lokalne skupnosti, ki zadovoljujejo potrebe svojih članov tako, da organizirajo skupne dejavnosti v lokalni enoti, kateri pripadajo. Zanimale so me konkretne izkušnje predsednikov, ki vodijo študentske klube. Raziskava je pokazala, da se, kljub relativno stabilnim temeljem na področju študentskega organiziranja, na lokalnem nivoju pojavljajo določeni problemi. V primeru ukinitve glavnega vira financiranja na podlagi pridobljenih podatkov sklepam, da se lahko obdržijo le večji in močnejši študentski klubi. Videli pa smo, da vprašanje dolgoročnega obstoja klubov ni odvisno le od ukinitve zdajšnjega načina financiranja, temveč so se pojavile nove razmere, do katerih v zgodovini študentskega organiziranja ni prihajalo: problem pasivnosti današnjih študentov. Problem, ki bi ga bilo vredno raziskovati dalje. Če primerjam tiste študente, ki so bili kakorkoli aktivni pri vodenju študentskega kluba, lahko rečem, da klubi uspešno uresničujejo svoj namen, če pa opazujem pasivnost pri drugih študentih, o uresničevanju namena težko govorim. Zdi se, kot da se je dejstvo, da so mladi polni revolucionarnih idej, začelo počasi spreminjati; od nekdanjih mladih upornikov, ki so današnjim študentom omogočili finančno preskrbljene in zakonsko priznane ter urejene organizacije, je začelo prihajati do krize v dojemanju identitete lastnega organiziranja. Študentski klubi se bodo v prihodnosti morali soočiti predvsem z vprašanjem, kako mlade motivirati za vključevanje v svojo strukturo, ker za civilno-družbeno delovanje niso zainteresirani zaradi mnogih dejavnikov, med drugim tudi visokega materialnega udobja. Časi so se spremenili, standard se je zvišal in možnosti povečale. Tako, kot so bili večja avtonomija, spontanost, iskanje novega smisla in vrednot v preteklosti vzrok za študentska gibanja, se zdi, da so tokrat vzrok za individualizacijo študentske mladine in njihovo nezainteresiranost za študentske klube.

Današnji način organiziranja študentov ne temelji več na upornosti in radikalnosti, temveč na druženju in skrbi za lastne pravice. Kljub temu so klubski aktivisti še vedno deležni pozitivnih rezultatov, ki niso merjeni v denarju, ampak v drugih vrednotah: številu izpeljanih projektov in pozitivnih povratnih informacijah

udeležencev projektov, ponosu ob odprtju novih prostorov ali celo ustanovitvi kluba, poznanstvih in izkušnjah ter toliko drugih nemerljivih rezultatih. Učenje preko delovanja v klubu je v veliko primerih lahko bolj konstruktivno kot marsikatero delo preko študentskega servisa, odločitev zanj pa je v veliki meri odvisna od vrednot posameznikov.

Kljub dvema osrednjima negativnima kazalcema vseeno ne moremo govoriti o propadu študentskega organiziranja. Dejstvo je, da smo ljudje socialna bitja in posledično težimo k druženju, kar velja tudi za študente. Na začetku diplomskega dela sem ugotovila, da gre pri organizaciji vedno za neko sodelovanje ljudi, ki imajo skupne interese in da je organizacija način njihovega sodelovanja ter zadovoljevanja interesov. Način, kako bodo študentje zadovoljevali svoje interese na lokalnem nivoju in posledično tudi usoda študentskih klubov, pa sta odvisna od mnogih dejavnikov, ne le deleža iz koncesijske dajatve, ki jim trenutno pripada.

LITERATURA

1. Hrovatin, Nevenka. 2002. Ekonomski vidiki menedžmenta nevladnih organizacij. V *Jadranje po nemirnih vodah menedžmenta nevladnih organizacij*, ur. Dejan Jelovac, 71–87. Ljubljana: Radio Študent.
2. Ivanko, Štefan. 2000. *Strukture in procesi v organizaciji*. Ljubljana: Visoka upravna šola.
3. Kavčič, Bogdan. 1991. *Sodobna teorija organizacije*. Ljubljana: DZS.
4. Kavčič, Bogdan in Jure Kovač, ur. 1999. *Sodobna razlaga organizacije*. Kranj: Moderna organizacija.
5. Kolarič, Zinka. 1994. Neprofitno – volonterske organizacije v Sloveniji. *Časopis za kritiko znanosti, domišljijo in antropologijo* 22 (168–169): 107–120.
6. Kolarič, Zinka, Andreja Črnak – Meglič in Maja Vojnovič, ur. 2002. *Zasebne neprofitno – volonterske organizacije v mednarodni perspektivi*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
7. Kolarič, Zinka. 2002. Različni znanstveno-teoretski pristopi k proučevanju neprofitnih organizacij. V *Jadranje po nemirnih vodah menedžmenta nevladnih organizacij*, ur. Dejan Jelovac, 29–43. Ljubljana: Radio Študent.
8. Kolarič, Zinka. 2003. Neprofitno – volonterske organizacije in njihov razvoj – od volontarizma k profesionalizmu. *Teorija in praksa* 40 (1): 37–56.
9. Mihelj, Vlado, ur. 2002: *Mladina 2000: Slovenska mladina na prehodu v tretje tisočletje*. Maribor: Založba Aristej.
10. Musek Lešnik, Kristijan. 2003. *Od poslanstva do vizije zavoda in neprofitne organizacije*. Ljubljana: Inštitut za psihologijo osebnosti.
11. Nastran Ule, Mirjana. 1996. *Mladina v devetdesetih*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
12. Novak, Mijo in Pere Sikavica. 1991. *Poslovna organizacija*. Zagreb: Informator.
13. Šmidovnik, Janez. 1995. *Lokalna samouprava*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
14. Tavčar, Mitja. 2005. *Strateški management nepridobitnih organizacij*. Koper: Fakulteta za management.
15. Trunk-Širca, Nada in Mitja Tavčar. 1998. *Management nepridobitnih organizacij*. Koper: Visoka šola za management.

16. Trunk-Širca, Nada in Mitja Tavčar. 2003. *Management nepridobitnih organizacij*. Koper: Fakulteta za management.
17. Ude, Lojze. 1994. Javno dobro. *Časopis za kritiko znanosti, domišljijo in antropologijo* 22(168–169): 121–134.
18. Ule, Mirjana. 1999. Stoletje mladine. V *Mladina in zgodovina, tradicije in spremembe v evropskih starostnih odnosih od 1770 do danes*, ur. John Gillis, 237–295. Šentilj: Založba Aristej.
19. Vlaj, Stane. 2001. *Lokalna samouprava*. Ljubljana: Visoka upravna šola.
20. Zveza ŠKIS: *Zbornik 10 let delovanja*. Ljubljana: Zveza ŠKIS.
21. Zveza ŠKIS. 2005. *Almanah Zveze študentskih klubov Slovenije 2005*. Novo Mesto: Založba Goga.
22. Zveza ŠKIS. 2006. *Almanah Zveze študentskih klubov Slovenije 2006*. Novo Mesto: Založba Goga.
23. Zveza ŠKIS. 2007. *Almanah Zveze študentskih klubov Slovenije 2007*. Novo Mesto: Založba Goga.
24. Zveza ŠKIS. 2008. *Temeljni akt Zveze študentskih klubov Slovenije*. Ljubljana: Zveza ŠKIS.

INTERNETNI VIRI

1. *Društvo novomeških študentov*. Dostopno prek: <http://www.drustvo-dns.si/> (21. marec 2008).
2. *Društvo študentov Brežice*. Dostopno prek: <http://www.drustvo-dsb.si/> (21. marec 2008).
3. *Klub ajdovskih študentov*. Dostopno prek: <http://www.kas.si/> (20. marec 2008).
4. *Klub belokranjskih študentov*. Dostopno prek: <http://www.klub-kbs.si/> (20. marec 2008).
5. *Klub goriških študentov*. Dostopno prek: <http://www.kgs.si/> (20. marec 2008).
6. *Klub idrijskih študentov*. Dostopno prek: <http://www.klub-kis.si/> (20. marec 2008).
7. *Klub izolskih študentov in dijakov*. Dostopno prek: <http://www.kisd.si/> (21. marec 2008).

8. *Klub jeseniških študentov*. Dostopno prek: <http://www.kjs-klub.si/> (20. marec 2008).
9. *Klub kočevskih študentov*. Dostopno prek: <http://www.geocities.com/CollegePark/Plaza/7217/> (20. marec 2008).
10. *Klub koroških študentov*. Dostopno prek: <http://www.klub-kks.si/> (18. marec 2008).
11. *Klub litijskih in šmarskih študentov*. Dostopno prek: <http://www.klise-klub.si/cms/> (20. marec 2008).
12. *Klub logaških študentov*. Dostopno prek: <http://www.klub-cls.si/> (20. marec 2008).
13. *Klub mariborskih študentov*. Dostopno prek: <http://www.klub-kms.si/site/index.php> (18. marec 2008).
14. *Klub ormoških študentov*. Dostopno prek: <http://www.klub-kos.si/> (18. marec 2008).
15. *Klub posavskih študentov*. Dostopno prek: <http://www.kps-on.net/> (20. marec 2008).
16. *Klub prekmurskih študentov*. Dostopno prek: <http://www.kps.si/> (18. marec 2008).
17. *Klub ptujskih študentov*. Dostopno prek: <http://www.klub-kps.si/> (18. marec 2008).
18. *Klub radovljiških študentov*. Dostopno prek: <http://www.krs-klub.si/> (20. marec 2008).
19. *Klub škofjeloških študentov*. Dostopno prek: <http://www.kss.si/> (20. marec 2008).
20. *Klub študentov Dravinjske doline*. Dostopno prek: <http://www.ksdd.si/web/index.php> (19. marec 2008).
21. *Klub študentov Ilirska Bistrica*. Dostopno prek: <http://www.ksib.si/> (21. marec 2008).
22. *Klub študentov Kranj*. Dostopno prek: <http://www.ksk.si/stran.asp> (20. marec 2008).
23. *Klub študentov Lendava*. Dostopno prek: <http://www.mcvogal.si/ksl/> (18. marec 2008).
24. *Klub študentov občin Postojna in Pivka*. Dostopno prek: <http://www.klub-ksopp.si/> (21. marec 2008).

25. *Klub študentov občine Celje*. Dostopno prek: <http://www.klub-soc.si/> (19. marec 2008).
26. *Klub študentov občine Koper*. Dostopno prek: <http://www.ksok.si/stran/index.php> (21. marec 2008).
27. *Klub študentov občine Piran*. Dostopno prek: <http://www.ksop-cscp.si/> (21. marec 2008).
28. *Klub študentov občine Trebnje*. Dostopno prek: <http://www.ksot.si/> (20. marec 2008).
29. *Klub študentov Sežana*. Dostopno prek: <http://www.ks-sezana.net> (21. marec 2008).
30. *Klub študentov Slovenska Bistrica*. Dostopno prek: <http://www.sksg.org/> (18. marec 2008).
31. *Klub študentov Šmarske regije in Obsotelja*. Dostopno prek: <http://www.klub-kssso.si/> (19. marec 2008).
32. *Klub študentska organizacija Hrastnik*. Dostopno prek: <http://www.klub-soht.si/> (19. marec 2008).
33. *Klub tolminskih študentov*. Dostopno prek: <http://www.klub-kts.si> (21. marec 2008).
34. *Klub trboveljskih študentov*. Dostopno prek: <http://www.klub-b.org/portal/> (19. marec 2008).
35. *Klub tržiških študentov*. Dostopno prek: <http://www.klub-ts.si/> (20. marec 2008).
36. *Klub vrhniških študentov*. Dostopno prek: <http://www.kvs-klub.si/> (20. marec 2008).
37. *Klub zasavskih študentov*. Dostopno prek: <http://www.sklab.org/projekti.php> (20. marec 2008).
38. *Klub zgornjesavinjskih študentov*. Dostopno prek: <http://www.kzss.org/> (20. marec 2008).
39. *Laški akademski klub*. Dostopno prek: <http://www.drustvo-lak.si/> (21. marec 2008).
40. *Modri študentski servis*. 2008. *Kako je sestavljen račun in kako je razdeljena koncesijska dajatev*. Dostopno prek: <http://www.studentski-servis.si/?id=309&s=2&k=24&v=91> (25. januar 2007).

41. *Notranjski študentski klub*. Dostopno prek: <http://www.klub-nsk.si/> (21. marec 2008).
42. Petrovčič, Peter. 2002. Blišč in beda študentskih klubov. *Mladina 11*. Dostopno prek: <http://www.mladina.si/tehdnik/200211/članek/m-sou1> (5. maj 2008).
43. *Prleški študentski klub*. Dostopno prek: <http://www.klub-psk.si/> (21. marec 2008).
44. *Ribniški študentski klub*. Dostopno prek: <http://www.rsk-klub.si/> (21. marec 2008).
45. *Študentski klub Domžale*. Dostopno prek: <http://www.studentski-klub.si/> (21. marec 2008).
46. *Študentski klub GROŠ*. Dostopno prek: <http://www.klub-gros.com/> (21. marec 2008).
47. *Študentski klub Kamnik*. Dostopno prek: <http://www.studentski-klub.com/> (21. marec 2008).
48. *Študentski klub Sevnica*. Dostopno prek: <http://www.sksevnica.org/> (21. marec 2008).
49. *Šaleški študentski klub*. Dostopno prek: <http://www.ssk-klub.si/> (21. marec 2008).
50. *Študentski klub mladih Šentjur*. Dostopno prek: <http://www.skms.net/> (21. marec 2008).
51. *Študentski klub Žalec*. Dostopno prek: <http://www.sk-zalec.org/> (21. marec 2008).
52. *Študentski klub Slovenskih goric*. Dostopno prek: <http://www.sksg.org/> (21. marec 2008).
53. Študentska organizacija Univerze v Mariboru. 2008. *Vse o ŠOUM*. Dostopno prek: http://www.soum.si/vse_o_soum/zgodovina/ (4. april 2008).
54. Študentska organizacija Slovenije. 2008. *ŠOS je*. Dostopno prek: <http://www.studentska-org.si/?q=node/view/2> (4. april 2008).
55. Zveza študentskih klubov Slovenije. 2008. *O Zvezi ŠKIS*. Dostopno prek: <http://www.skis-zveza.si/sl/?servis=content&kaz=&id=682> (24. marec 2008).

PRAVNI VIRI

1. *Pravilnik o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti*. Ur. I. RS 109/2007. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=83422> (18. marec 2008).
2. *Pravilnik o pogojih za opravljanje dejavnosti agencij za zaposlovanje*. Ur. I. RS 139/2006. Dostopno prek: http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r08/predpis_PRAV628.html (18. marec 2008).
3. *Študentska ustava*. Ur. I. RS 105/2002. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2002105&stevilka=5245> (2. februar 2008).
4. *Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2)*. Ur. I. RS 90/2007. Dostopno prek: http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r07/predpis_ZAKO4687.html (19. marec 2008).
5. *Zakon o dodatni koncesijski dajatvi od prejemkov, izplačanih za občasna in začasna dela študentov in dijakov (ZDKDPŠ-UPB1)*. Ur. I. RS 24/2007. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200379&stevilka=3743> (19. marec 2008).
6. *Zakon o društvih (ZDru-1)*. Ur. I. RS 61/2006. Dostopno prek: http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r02/predpis_ZAKO4242.html (15. december 2007).
7. *Zakon o državni upravi (ZDU-1-UPB4)*. Ur. I. RS 113/2005. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=59463> (25. februar 2008).
8. *Zakon o skupnosti študentov (ZSKUŠ)*. Ur. I. RS 38/1994. Dostopno prek: http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r06/predpis_ZAKO346.html (2. februar 2008).
9. *Zakona o visokem šolstvu (ZVis-UPB3)*. Ur. I. RS 119/2006. Dostopno prek: http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r02/predpis_ZAKO172.html (25. februar 2008).
10. *Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (ZZZPB UPB-1)*. Ur. I. RS 107/2006. Dostopno prek: http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r09/predpis_ZAKO1239.html (19. januar 2008).

PRILOGE

PROLOGA A – Intervju za predsednike študentskih klubov s statusom ŠOLS

1. Koliko časa si aktiven/-a na področju študentskega organiziranja in katere so bile funkcije, ki si jih opravljal/-a v tem času? Koliko let si bil/-a predsednik/-ca študentskega kluba?
2. Kaj te je navdušilo za aktivno delovanje na področju študentskega organiziranja? Želja, da kaj spremeniš, se česa naučiš, približaš tematiko, ki se tiče vseh študentov drugim ali le zaradi samega druženja, ki je seveda eden izmed razlogov obstoja študentskih klubov? Kdaj si se prvič srečal/-a s študentskim klubom oziroma s katero drugo študentsko organizacijo?
3. Kaj je najbolj zaznamovalo tvoj predsedniški mandat? Katere so bile najpogostejše težave, s katerimi si se moral/-a spoprijeti in kako si to storil/-a?
4. Kakšna je aktivnost oziroma pasivnost študentov v vaši upravni enoti? Je vsakoletno pridobivanje novih in starih članov oziroma njihovih potrdil o šolanju naporno delo ali so toliko samoiniciativni, da se včlanijo sami?
5. V Sloveniji so študentom predhodniki postavili dobre temelje za organiziranje, problem je le v tem, ali jih znajo izkoristiti. Se po tvojem mnenju današnji študentje zavedajo položaja, v katerem so in dejstva, da lahko za »boljši jutri« prispevajo tudi sami, za začetek z združitvijo z drugimi študenti v domačem kraju – v študentskem klubu? V kolikšni meri študentje v vaši upravni enoti sodelujejo pri klubskem programu? Se udeležujejo projektov, ki jih izvajate? Mogoče tudi sami prispevajo ideje?
6. So aktivisti v vašem klubu plačani oz. dobijo kakšno (denarno) nagrado za svoje delovanje ali za uspešno izpeljan projekt? In če, koliko?
7. Ali finančna sredstva za delovanje, vzdrževanje prostorov, izvajanje projektov, dobivate tudi iz drugih virov, in če, iz katerih? Se prijavljate na javne razpise? Imate kakšne sponzorje?
8. V primeru ukinitve študentskega dela in posledično tudi študentskih servisov, od katerih posredno tudi klubi dobivajo del koncesijske dajatve, bi proračun klubov zelo »usahnil«, saj bi to pomenilo ukinitvev glavnega vira financiranja

študentskih klubov. Kako bi se, kot predsednik/-ca, spoprijel s tem problemom? Kakšne bi bile po tvojem mnenju posledice? Lahko v tem primeru še govorimo o dolgoročnem obstoju klubov?

9. Kaj študiraš?
10. Kako ti je uspelo uskladiti predsedovanje oz. aktivno delovanje v klubu s šolskimi obveznostmi? Je bil študij zaradi tega morda zapostavljen ali nasprotno, se nisi dovolj posvečal/-a obveznostim v klubu, ki ti jih je narekovala tvoja funkcija?
11. Kaj vse si se v letih aktivnega delovanja v študentskem klubu naučil/-a oziroma pridobil/-a?
12. Kje se vidiš v prihodnosti?